

PROGNOSE FOR LANDBRUGETS ØKONOMISKE RESULTATER 2016-2018

September 2016

INDHOLD	SIDE
Indhold og redaktion	2
Sammendrag	3
Prognose for landbrugets resultater	
Baggrund.....	4
Resultater for heltidsbedrifter	4
Følsomhed.....	6
Aktiver, gæld og investeringer.....	7
Mælkeproducenter	
Sammendrag.....	8
Konjunktur og driftsresultat.....	9
Indkomstgrupper.....	12
Størrelsesgrupper.....	13
Følsomhed.....	14
Nulpunktspris, resultat, mælkeproducenter.....	15
Aktiver, gæld og investeringer	16
Svineproducenter	
Sammendrag.....	17
Konjunktur og driftsresultat.....	18
Indkomstgrupper.....	21
Størrelsesgrupper.....	22
Følsomhed.....	24
Nulpunktspris, resultat, slagtesvine- og smågriseproducenter.....	25
Aktiver, gæld og investeringer	27
Planteproducenter	
Sammendrag.....	28
Konjunktur og driftsresultat.....	29
Indkomstgrupper.....	31
Størrelsesgrupper.....	32
Følsomhed.....	33
Nulpunktspris, resultat, kornproducenter.....	34
Aktiver, gæld og investeringer	35
Bilag 1: Prisforventninger og markedsudsigter	36
Bilag 2: Datamateriale og definitioner	39

REDAKTION:

Erhvervsøkonomisk chef Klaus Kaiser (Ansv., Sektor)
T +45 8740 5175
M +45 2013 5175
E kak@seges.dk

Konsulent Karsten Moosgaard Pedersen (Svin)
T +45 8740 5360
M +45 2331 2438
E kmp@seges.dk

Chefkonsulent Susanne Clausen (Kvæg)
T +45 8740 5307
M +45 3092 1715
E suc@seges.dk

Seniorkonsulent Ove Lund (Planter)
T +45 8740 5479
M +45 2026 6121
E ovl@seges.dk

Prognoserne offentliggøres næste gang tirsdag den 17. januar 2017

SAMMENDRAG

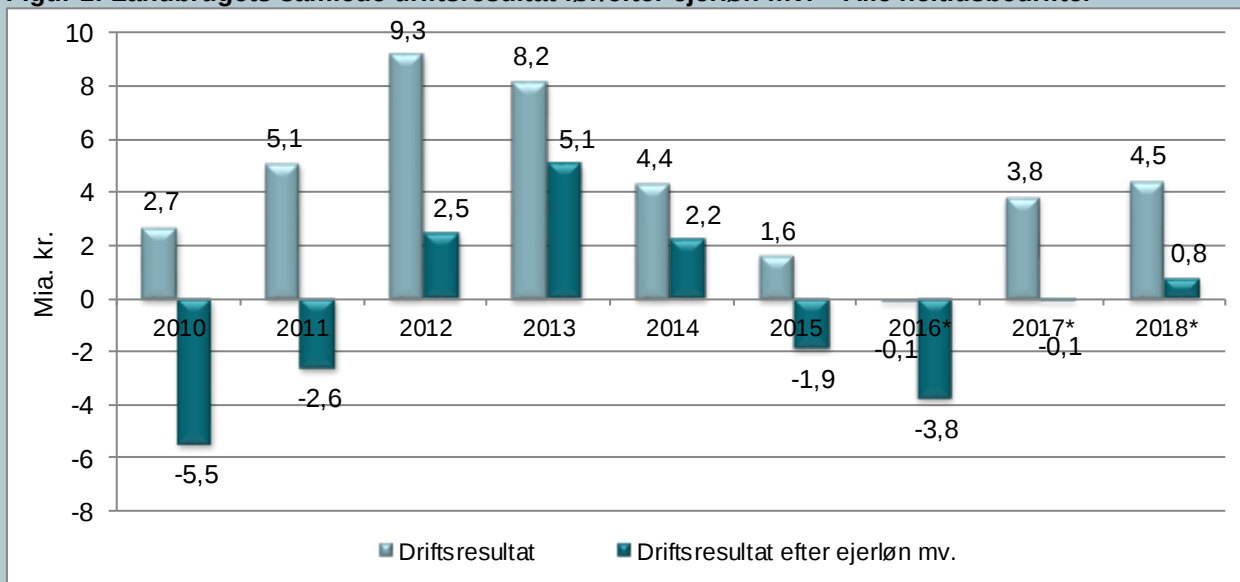
Landbruget har passeret bunden

Landbruget er så småt på vej ud af en dyb lavkonjunktur. Et samspil mellem en positiv markedsudvikling, landbrugspakken og en kraftigt forbedret effektivitet vil gradvist sikre fremgang i landbrugets indkomst.

2016 tegner til at blive bunden i denne konjunkturcyklus, og **efter et samlet negativt driftsresultat efter ejerløn på 4,4 mia. kr. for alle heltidslandbrug er der udsigt til et resultat tæt på nul i 2017**. I 2018 ventes igen positiv indtjening.

Konjunkturvendingen skyldes stærk efterspørgsel fra Kina og andre asiatiske lande samt et fald i landbrugsproduktionen i flere lande. Samtidig er der sket en markant forbedring af effektiviteten de senere år. Ruslands importstop for fødevarer fra EU m.fl. hæmmer dog fortsat pris- og indkomstudviklingen.

Figur 1: Landbrugets samlede driftsresultat før/efter ejerløn mv. – Alle heltidsbedrifter

Der er fortsat stor spredning i indkomsterne. Mange landbrug er økonomisk udfordret og befinder sig i en særdeles uholdbar situation. Andre landbrug opnår en tilstrækkelig indkomst til både at dække ejerløn og forrente egenkapitalen. Spredningen findes inden for og på tværs af driftsgrenene.

Mælkeproducenter

Mælkeproducenternes indkomst bunder formentlig i 2016 på minus 577.000 kr. efter ejeraflønning. Mælkepriserne har påbegyndt en prisvending fra et meget lavt niveau, men først i andet halvår 2017 ventes priserne normaliseret. Indkomsten ventes at stige til et nulresultat i 2017 og ca. 300.000 kr. i 2018.

Svineproducenter

Svineproducenternes indkomst nåede bunden i 2015, og svinepriserne er i 2016 kommet op i nærheden af et anslået langsigtet niveau, som ventes at holde i 2017. Driftsresultat efter ejerløn mv. for en gennemsnitlig svineproducent ventes på denne baggrund af stige fra et nul-resultat i 2016 til godt 200.000 kr. i 2017.

Planteproducenter

Planteproducenternes indkomst har været nogenlunde stabil de senere år i niveauet 100-200.000 kr. efter ejerløn, dog med et forventet dyk i 2016 til ca. 130.000 kr. i minus. Indkomsten ventes at stige igen til et mindre positivt resultat efter ejerløn i størrelsesordenen 100.000-130.000 kr. i 2017 og 2018.

PROGNOSE FOR LANDBRUGETS RESULTATER

Baggrund

Landbrugets indtjening er kraftigt påvirket af prisudsvingene på verdensmarkedet. Efter at have nået en konjunkturtop i 2013 og 2014, blev store dele af landbruget ramt af en række økonomiske stød, der har sendt indtjeningen langt ned i 2015 og 2016.

De økonomiske stød blev indledt med Ruslands importforbud mod fødevarer fra EU og et svigtende kinesisk marked for mejeriprodukter. Endvidere ophævede EU mælkekvoterne i april 2015, hvilket førte til kraftigt stigende mælkeproduktion i EU. Det spillede også ind, at de forholdsvis høje priser på flere landbrugsprodukter i perioden 2012-2014 medførte en stor stigning i produktionen, som ligeledes pressede markedet.

Resultatet af de mange samtidige hændelser, der alle havde negativ indflydelse på priserne, blev et kraftigt dyk i landbrugets indkomster. Efterhånden har produktionen dog tilpasset sig de nye prisniveauer. Markedet for svinekød fandt en bund allerede i 2015, og hjulpet af stærk efterspørgsel fra blandt andet Kina i første halvår 2016, er priserne tilbage på et nogenlunde neutralt niveau. Mælkemarkedet er først nu ved at stabilisere sig, godt hjulpet på vej af globale produktionstilpasninger som følge af de ekstremt lave priser på mælk. Mælkeprisen er fortsat meget lav, men har indledt en cyklisk bevægelse opad og ventes at nå et nogenlunde neutralt niveau i andet halvår 2017.

Sammen med konjunkturvendingen på markedet for landbrugsprodukter, forbedrer også den nyligt vedtagne landbrugspakke med blandt andet øgede gødningsnormer landbrugets indtjening mærkbart i allerede i 2016, men også i resten af prognoseperioden. Dertil kommer en betydelig forbedring af produktivitet og effektivitet i de senere år i flere driftsgrene, herunder mælke- og svineproduktionen.

Inkluderet i prognosen er en fortsat forbedring af produktivitet og omkostningseffektivitet, ligesom den vedtagne reduktion af EU-støtten fra 2013-2020 i CAP2020 er inkluderet i prognosen. Væsentligt er også, at der forudsættes fortsat lave renter og kun svagt stigende priser på brændstofpriser i prognoseperioden.

Resultater for heltidsbedrifter

Figuren i sammendraget ovenfor samt Tabel 1 og 2 viser det forventede akkumulerede driftsresultat for heltidsbrug frem til 2018 hhv. før og efter ejerløn mv. Beregning af "Driftsresultat efter ejerløn" er beskrevet i Bilag 2.

Den seneste konjunkturfase toppede i 2012-2014, hvor heltidsbedriftenes akkumulerede driftsresultat efter ejerløn mv. lå på omtrent 2 til 5 mia. kr. i overskud. Herefter faldt driftsresultatet efter ejerløn mv. til minus 3,8 mia. kr. i 2016, som ventes at markere bunden i den aktuelle dybe lavkonjunktur. I 2017 ventes omtrent et nul-resultat, og først i 2018 ventes driftsresultatet igen at blive positivt i niveauet 0,8 mia. kr.

Der er stor forskel på resultaterne såvel indenfor de enkelte driftsgrene som mellem driftsgrenene, hvilket fremgår af tabellerne samt de efterfølgende afsnit for mælke-, svine- og planteproducenter.

Tabel 1: Driftsresultater – Heltidsbrugs samlede driftsresultat og gns. for driftsgrene

Landbrugets samlede driftsresultat, mia. kr.	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Antal heltidsbrug	11.170	10.800	10.600	10.300	10.000
Alle heltidsbrug	4,4	1,6	-0,1	3,8	4,5
Alle heltidsbrug, ekskl. mink	3,5	1,2	0,8	3,9	4,5
Gns. Driftsresultat, 1.000 kr.					
Mælkeproducenter	710	66	-234	479	741
Svineproducenter	-164	-168	535	593	628
Planteproducenter	457	336	85	452	430

Tabel 2: Driftsresultater efter ejerløn mv. – Heltidsbrugs samlede driftsresultat og gns. for driftsgrene

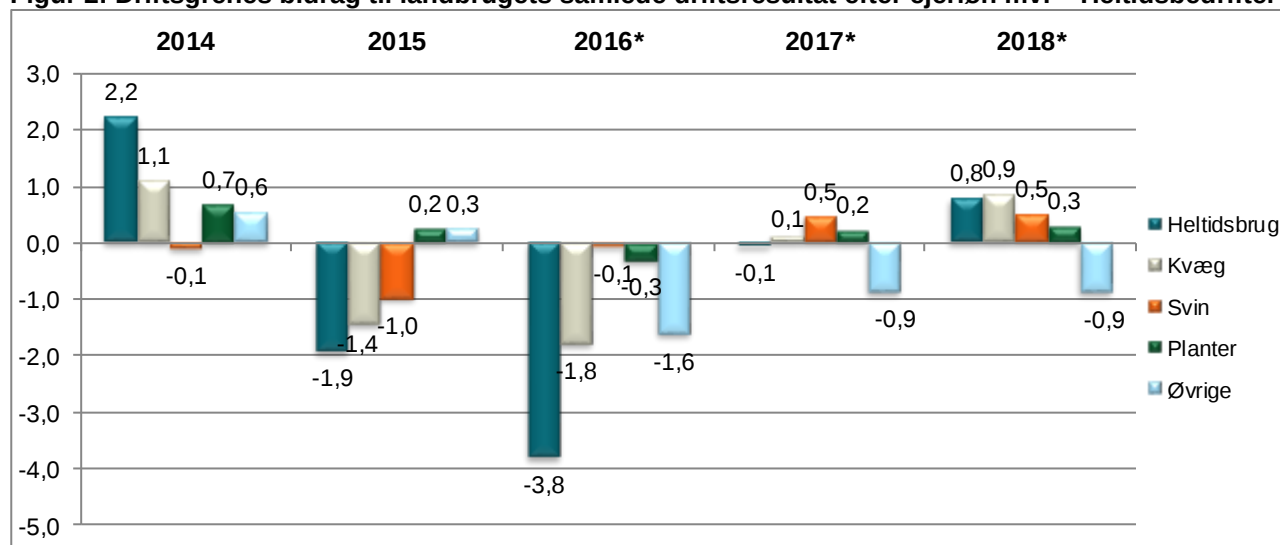
Landbrugets samlede driftsresultat, efter ejerløn mv., mia. kr.	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Alle heltidsbrug	2,2	-1,9	-3,8	-0,1	0,8
Alle heltidsbrug, ekskl. mink	1,7	-2,0	-2,5	0,5	1,3
Gns. Driftsresultat, 1.000 kr.					
Mælkeproducenter	329	-448	-577	37	297
Svineproducenter	-39	-395	-30	204	234
Planteproducenter	238	103	-131	105	132

* 2015: Foreløbige resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES. "Driftsresultat efter ejerløn mv." jf. definition i Bilag 2.

Note: I driftsgrensprøgnoserne kan der forekomme afvigelser i forhold til Tabel 2, da der er foretaget en selektion af bestemte grupper.

De enkelte driftsgrenes konjunkturer svinger i perioder i vid udstrækning uafhængigt af hinanden. De bidrager derfor forskelligt til landbrugets samlede resultat. I figuren nedenfor ses den enkelte sektors bidrag de pågældende år.

I 2015 var det især mælke- og svineproducenter, der bidrog til det samlede underskud, mens det i 2016 især er mælkeproducenter og Øvrige, herunder mink. I 2017 ventes især svine-sektoren at bidrage positivt.

Figur 2: Driftsgrenes bidrag til landbrugets samlede driftsresultat efter ejerløn mv. – Heltidsbedrifter

Følsomhed

De senere år har markedsforholdene for landbrugsprodukter været meget svingende. Det afspejler sig i prognoserne i form af øget usikkerhed om driftsresultaterne.

I Bilag 1 gengives baggrunden for estimerne for de væsentligste priser og renter. I tabellen nedenfor er der angivet følsomhedsberegninger for 2017 for ændringer i nogle af de væsentligste priser og renter. I de efterfølgende afsnit uddybes følsomhedsberegningerne for hver driftsgren.

Tabel 3: Driftsresultaternes følsomhed - Heltidsbedrifter, 2017*

Mia. kr.	Samlet driftsresultat
Driftsresultat	3,9
Driftsresultat efter ejerløn mv.	-0,1
Mælkeafregning 15 øre/kg lavere	-0,9
Mælkeafregning 25 øre/kg højere	1,3
Svinenoteringen 0,50 kr. pr. kg lavere	-1,0
Svinenoteringen 0,50 kr. pr. kg højere	0,9
Korn og soyapriser hhv. 15 og 15 kr./hkg. lavere	0,0
Korn og soyapriser hhv. 10 og 15 kr./hkg. højere	1,2
Renter ca. 0,50 pct.point højere**	-1,1
Renter ca. 0,25 pct.point lavere**	0,5

* Pris- og renteusvingene er valgt ud fra et sandsynlighedsinterval, der ventes at opfange ca. 2/3 af prisbevægelserne. Som i det centrale skøn er pris-/renteprognosen et udtryk for den forventede gennemsnitligt handlede pris/rente, og ikke højest/lavest pris/rente.

** Der forudsættes et parallelskifte på variable lån, uanset løbetid og underliggende aktiver, mens den lange rente fastholdes.

Der er forskel på, hvordan og i hvilken udstrækning ændringer i priser og renter påvirker landbrugssektoren.

Ændres produktpriserne, rammer det i reglen kun en del af landbruget. Ændringer i en enkelt pris på en driftsgrens hovedprodukt kan derfor slå kraftigt igennem i den enkelte produktionsgren, men kun moderat i hele landbrugssektoren.

Ændrede produktpriser kan også påvirke produktionsgrenene modsatrettet. For eksempel påvirker ændringer i kornpriser forskelligt. Ved en stigning i kornprisen tjener planteproducenterne, mens animalske producenter taber, i den udstrækning de ikke er selvforsynende med foder og såsæd. Derfor ses en relativt mindre effekt på hele erhvervet i forhold til ændringer i for eksempel mælke- og svinepriser.

Landbruget som helhed er meget eksponeret over for en ændring i renterne på grund af det forholdsvis høje gælds niveau. Ændringer i renten påvirker alle bedriftstyper i samme retning. En stigning i renten på et procentpoint vil medføre et fald i driftsresultatet på ca. 2 mia. kr. for heltidsbedrifter.

Aktiver, gæld og investeringer

Op gennem 00'erne steg landbrugets gældsætning kraftigt, primært på grund af stigende jordpriser. Siden er stigningstakten faldet betydeligt, og indregnes strukturudviklingen med større bedrifter, tyder meget nu på, at gældsætningen kun stiger svagt i disse år. Det skyldes blandt andet, at investeringsniveauet er relativt lavt samt at ejendomspriserne og antallet af ejendomshandler er faldet. Endelig omsættes der relativt flere højt belånte ejendomme, og den finansielle sektor bidrager undertiden til konsolidering ved ejerskifter af kriseramte bedrifter.

Realkreditgælden udgør ca. 70 procent af heltidsbedrifternes samlede gæld. Ca. 84 procent af gælden er med variabel rente. Dette ventes ikke at ændre sig nævneværdigt i prognoseperioden. Dog kan det fornyede rentefald mod en realkreditrente på 2-2,5 procent afstedkomme større søgning mod fastrentelån.

Investeringsaktiviteten i landbruget er fortsat forholdsvis lav, sammenlignet med en "normal" konjunkturfase og sammenlignet med niveauet for afskrivninger. Siden finanskrisen brød ud i 2008 har der i hovedparten af årene været negative nettoinvesteringer. Det skyldes, at der de fleste år har været likviditetsunderskud og pres på egenkapitalen, hvilket har vanskeliggjort egenfinansiering af investeringer. Samtidig har der for mange bedrifter været vanskelig adgang til kapital. Udover at begrænse investeringsomfanget, har disse forhold også begrænset aktiviteten på ejendomsmarkedet.

De seneste års lavkonjunktur med lave priser på nogle af de tunge landbrugsvarer vil sammen med vanskelig kreditadgang og stramme vilkår medføre et fortsat lavt investeringsniveau i perioden 2016-2018. Investeringskvoten (se definition i Bilag 2) ligger med 3,1-3,3 pct. i 2016-2018 fortsat lavere end det historisk gennemsnitlige niveau på 5-6 procent.

Heltidsbedrifternes soliditetsgrad forventes at falde i prognoseperioden, især under indtryk af den aktuelle lavkonjunktur. Dog er soliditetsgraden ligesom "Aktiver i alt" og "Egenkapital" i Tabel 4 afhængig af aktivernes værdiansættelse, hvorom der hersker usikkerhed.

Tabel 4: Aktiver, gæld, egenkapital og investeringer - samlet for alle heltidsbrug

Mia kr.	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Fast ejendom	206	203	200	199	198
Landbrugsaktiver i alt	357	353	351	351	350
Aktiver i alt	395	394	393	391	389
Realkreditlån	-186	-189	-189	-187	-186
Bank-/sparrekasselån	-57	-57	-59	-59	-59
Gæld i alt	-265	-265	-267	-265	-264
Egenkapital**	95	94	91	91	90
Investeringer i alt	-13	-11	-10	-11	-11
Nøgletal, pct.					
Soliditetsgrad	24,0	23,9	23,2	23,3	23,2

* 2015: Foreløbge resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES. I prognoseperioden forudsættes det, at ejendomspriserne følger den generelle inflationsudvikling.

MÆLKEPRODUCENTER

SAMMENDRAG

Langsom vending

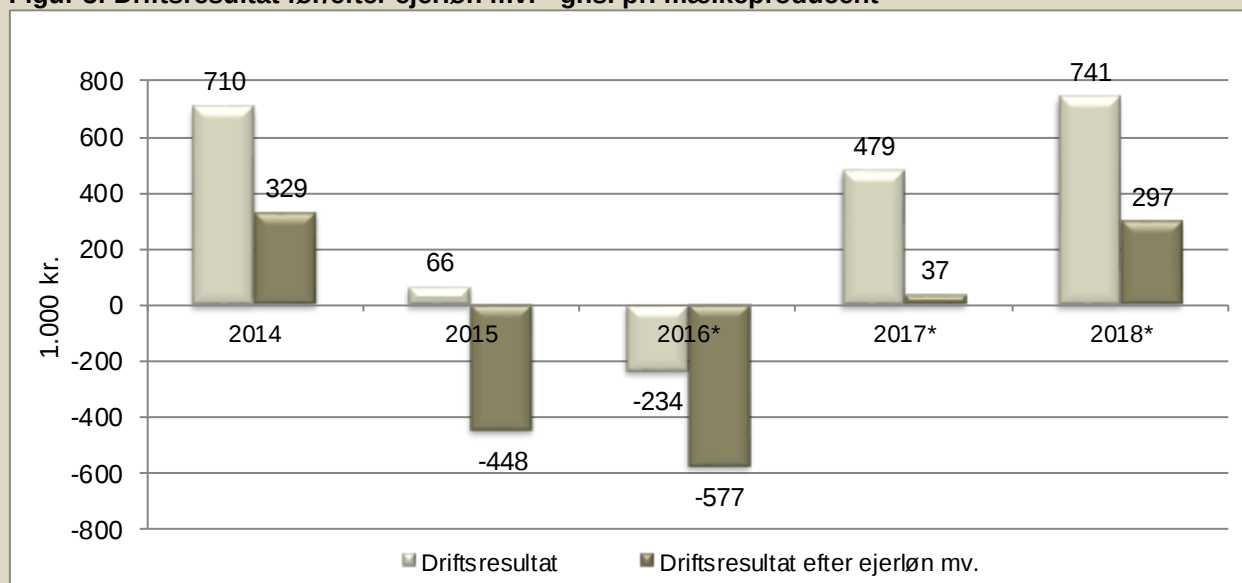
I 2015 var mælkeprisen 65 øre lavere pr. kg mælk sammenlignet med året før. Årsagen var et for stort udbud i forhold til efterspørgslen. Det voldsomme fald i prisen på mælk kan aflæses direkte på de konventionelle bedrifternes driftsresultat i 2015. Driftsresultatet efter ejerløn mv. faldt fra 2014 til 2015 med 777.000 kr. til 448.000 kr. Der forventes yderligere et fald i 2016, hvor en gennemsnitlig mælkeproducent forventes at få et underskud omkring -580.000 kr. efter ejer aflønning. Faldet vil være størst på de store bedrifter med over 300 køer.

De økologiske bedrifter har også oplevet et fald i prisen på mælk fra 2014 til 2015, hvilket resulterede i et fald i driftsresultatet efter ejerløn mv. på godt 100.000 kr. i 2015. I løbet 2015 og 2016 steg efterspørgslen på økologiske produkter betydeligt, hvilket førte til markante stigninger i økologitillægget. Denne udvikling er fortsat i 2016, hvor vi forventer et gennemsnitligt økologitillæg på knap 123 øre pr. kg. Samlet betyder det, at den økologiske mælk, på trods af et kraftigt fald i den generelle mælkepris, forventes at stige med 11 øre i 2016 sammenlignet med 2015. Driftsresultatet efter ejerløn mv. forventes dermed at stige til 467.000 kr. i 2016.

Mælke markedet er i øjeblikket i bedring, og det forventes, at mælkeprisen gennem 2017 vil stige til et mere normalt niveau. I forbindelse med stigningen i mælkeprisen forventes økologitillægget gradvis at blive nedtrappet. Det forventes dog, at økologitillægget stadig vil være på et højere niveau end de 55 øre, der var normen før 2015. Samlet set forventes det, at den økologiske mælkepris gradvis bliver en smule bedre år for år i prognoseperioden.

På nuværende tidspunkt er det ikke muligt at komme med en eksakt prognose for 2018. Resultatet i 2018 skal derfor primært ses som en konsekvensberegning af, hvis de stigende konjunkturodsigter fortsætter ind i 2018.

Figur 3: Driftsresultat før/efter ejerløn mv. - gns. pr. mælkeproducent

Konjunktur og driftsresultat

Indledning

I forhold til maj-prognosen 2016 er der følgende ændringer i forudsætningerne for 2016:

- Udgangspunktet er de forløbige vægtede regnskaber for 2015 (driftsresultat, alle kvæg er her 50.000 kr. bedre end i maj)
- Mælkeprisen er justeret op med 9 øre pr. kg. EKM
- Økologitillægget er sænket med 5 øre pr. kg. EKM
- Ydelsesstigningen er sænket med 1 procentpoint for de konventionelle producenter. Mens den forventede ydelsesfremgang er uændret for økologerne
- Prisen på foderbyg er uændret, rapskager er justeret op med 14 øre, mens prisen på sojaskrå er en anelse højere.

Det antages derudover, at økologitillægget i gennemsnit vil være 122,7 øre pr. kg. i 2016, mens tillægget i 2017 sættes til et gennemsnit på 88 øre pr. kg. mælk.

Pr. 1. august 2016 indførte Arla en ordning, hvor leverandører, der fodrer med non-GMO kunne få et tillæg til afregningsprisen på en eurocent (omkring 7,5 øre pr. kg mælk) som kompensation for en dyrere foderblanding ved at anvende Non-gmo foder. På nuværende tidspunkt er det meget usikkert, hvor stor andel af producenterne, der vil tilslutte sig denne ordning samt merprisen for Non GMO-foder. Derfor er konsekvenserne af Non-gmo fodring ikke taget med i denne prognose. De økonomiske konsekvenser af non-GMO fodring bliver belyst særskilt i artikler på Landbrugsinfo og øvrige kvægrelaterede medier.

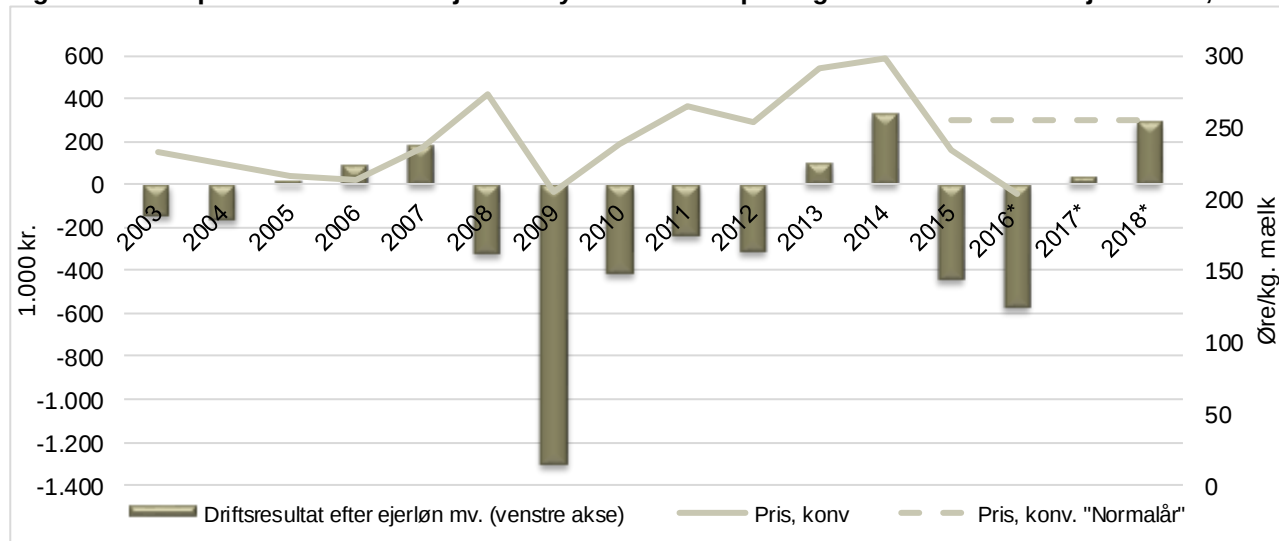
Prognosen for 2018 er i sagens natur ganske vanskelig og skal derfor primært ses som en indikator på et indtjeningsniveau, som er gældende ved et mere langsigtede prisniveau. De anvendte priser i 2018 ligger dog i denne prognose 10 øre over skønnet for et "normalår" (jf. Bilag 2) som udtryk for en cyklisk bevægelse.

Konjunktur

Figur 2 viser de konventionelle mælkeproducenters konjunkturcyklus. Som konsekvens af faldende mælkepris fra efteråret 2014 til sommeren 2016 er indtjening faldet drastisk. Mælkeprisen forventes at rette sig i 2017 og dermed forbedre indtjeningen.

Derudover bemærkes det, at kun i 2009 har mælkeprisen været på samme lave niveau som i år.

Figur 4: Mælkeproducenternes konjunkturcyklus – Mælkepris og driftsresultat efter ejerløn mv, heltid

Resultatopgørelse – konventionelle mælkeproducenter

En gennemsnitlig konventionel malkekvægsbedrift opnåede i 2015 et driftsresultat efter ejerløn mv. på minus 532.000 kr. og et samlet likvitetsbehov på 912.000 kr.

I 2016 forventes en mælkepris, der i forhold til 2015 er 23 øre lavere pr. kg. EKM, hvilket isoleret set svarer til svarer til et fald i bruttoudbytte på 447.000 kr. Derudover forklarer lavere bruttoudbytte fra marken, kød-salg samt forventning om en lavere statusværdi på besætningen ultimo 2016 i forhold til primo 2016 den resterende del af faldet i bruttoudbyttet.

På grund af den pressede likviditetssituation i 2016, antages det, at en del af producenterne har valgt at spare på indkøbt foder. På trods af stigende produktionsomfang forventes kapacitetsomkostningerne at være en anelse lavere en året før. Det samme gør sig gældende for finanseringsomkostningerne.

Samlet set forventes driftsresultat efter ejerløn mv. at blive 191.000 kr. lavere end i 2015. Da likviditeten er presset på bedrifterne, forventes det, at investeringsniveauet i år bliver lavt, hvilket forklarer, at det samlede likviditetsunderskud i 2016 bliver lavere end 2015.

I 2017 medfører forventningen om stignede mælkepris, at indtjeningen forventes at stige med 550.000 kr., hvilket dog stadig ikke er tilstrækkeligt til, at aflønningen af ejernes arbejdskraft kan blive fuldt dækket.

Tabel 5: Resultatopgørelse og nøgletal - gns. pr. konventionel mælkeproducent

	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Antal bedrifter, vejet	2.976	2.800	2.700	2.600	2.500
Årskøer	166	179	183	186	190
Mælkeydelse pr. årsko	9.670	10.050	10.115	10.318	10.524
Hektar	151	156	159	164	167
1.000 kr.					
Bruttoudbytte	6.615	6.148	5.701	6.735	7.222
- heraf kvæg	5.047	4.734	4.224	5.159	5.614
Stykomkostninger	-3.157	-3.346	-3.377	-3.575	-3.721
- heraf kvæg	-2.814	-2.994	-3.026	-3.211	-3.344
- heraf mark	-343	-352	-351	-364	-377
Dækningsbidrag	3.458	2.802	2.324	3.160	3.501
- heraf kvæg	2.232	1.740	1.198	1.948	2.270
Kontante kapacitetsomkostninger	-1.768	-1.776	-1.733	-1.853	-1.925
Afskrivninger mm.	-600	-628	-606	-590	-576
Resultat af primær drift	1.089	398	-14	717	1.000
Afkoblet støtte	490	495	498	508	510
Finansieringsudgifter i alt	-881	-908	-861	-906	-940
Driftsresultat	698	-15	-378	319	570
Heraf værdiændringer, kvæg	-44	88	-83	0	0
Heraf værdiændringer, mark	-7	1	-6	4	0
Driftsresultat efter ejerløn mv.	315	-532	-723	-124	124
Likviditet før anlægsinvesteringer	900	241	145	458	610
Likviditetsoverskud/-behov	-249	-912	-657	-450	-327

* 2015: Foreløbige resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES. "Driftsresultat efter ejerløn mv." jf. definition i Bilag 2.

Resultatopgørelse – økologiske mælkeproducenter

Tabel 6 viser det gennemsnitlige driftsresultat i 2014 og 2015 samt forventninger til 2016 for økologiske bedrifter med 100-200 køer. Tabellen viser også forventningerne til 2017 samt et skøn for 2018.

De økologiske bedrifter har også oplevet et fald i prisen på mælk fra 2014 til 2015, hvilket resulterede i et fald i driftsresultatet efter ejerløn mv. på godt 100.000 kr. i 2015. I løbet 2015 og 2016 steg efterspørgslen på økologiske produkter betydeligt, hvilket førte til markante stigninger i økologitillægget. Således var det gennemsnitlige økologitillæg i 2015 knap 89 øre pr. kg, hvor det i 2014 var på 55 øre pr. kg. Denne udvikling er fortsat i 2016, hvor vi forventer et gennemsnitlig økologitillæg på knap 123 øre pr. kg.

Samlet betyder det, at den økologiske mælk, på trods af et kraftigt fald i den generelle mælkepris, forventes at stige med 11 øre i 2016 sammenlignet med 2015. Driftsresultatet efter ejerløn mv. forventes dermed at stige til 467.000 kr. i 2016.

Tabel 6: Resultatopgørelse og nøgletal, gns. pr. økologisk mælkeproducent, 100-200 køer

	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Antal bedrifter, vejlet	189	171	170	170	170
Årskøer	144	150	153	156	159
Mælkeydelse pr. årsko	8.629	8.985	9.165	9.348	9.535
Hektar	199	203	207	213	218
1.000 kr.					
Bruttoudbytte	6.487	6.735	6.972	7.425	7.752
- heraf kvæg	4.616	4.813	4.966	5.307	5.597
Stykomkostninger	-2.944	-3.110	-3.348	-3.530	-3.684
- heraf kvæg	-2.740	-2.914	-3.149	-3.324	-3.472
- heraf mark	-204	-196	-199	-206	-213
Dækningsbidrag	3.542	3.625	3.624	3.894	4.068
- heraf kvæg	1.876	1.899	1.817	1.983	2.126
Kontante kapacitetsomkostninger	-1.806	-1.831	-1.878	-1.962	-2.037
Afskrivninger mm.	-624	-643	-644	-647	-652
Resultat af primær drift	1.112	1.151	1.102	1.285	1.379
Afkoblet støtte	616	589	592	604	606
Finansieringsudgifter i alt	-941	-946	-882	-914	-940
Driftsresultat	786	793	812	974	1.045
Heraf værdiændringer, kvæg	-45	80	-68	0	0
Heraf værdiændringer, mark	-9	-5	-12	7	0
Driftsresultat efter ejerløn mv.	400	299	467	536	607
Likviditet før anlægsinvesteringer	980	919	1.155	1.157	1.213
Likviditetsoverskud/-behov	-86	-209	-15	-61	-50

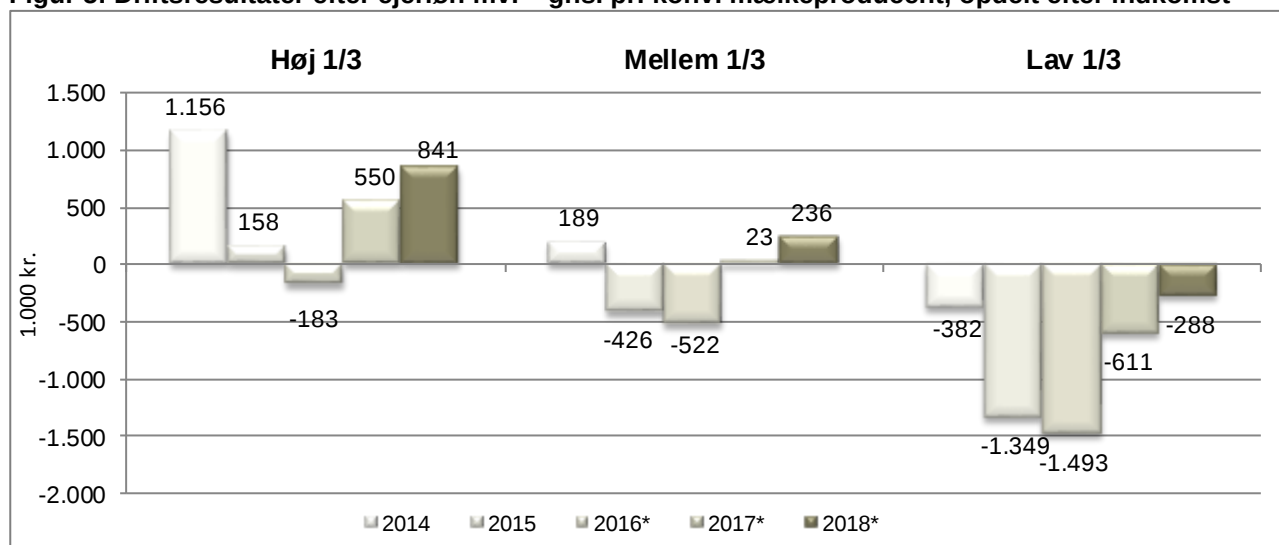
* 2015: Foreløbige resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES. "Driftsresultat efter ejerløn mv." jf. definition i Bilag 2.

Indkomstgrupper

Prognosens resultater er hidtil blevet præsenteret som gennemsnitsgrupper. Inden for disse grupper er der særdeles stor spredning i bedrifternes resultater. Nedenstående figur viser den forventede spredning for gennemsnittet af de konventionelle mælkeproducenter af henholdsvis gruppen i bedste, midterste og ringeste tredjedel, målt på driftsresultatet. Eksempelvis forventes det i 2017, at forskellen mellem gennemsnittet af højeste og laveste tredjedel vil være på godt 1,2 millioner.

Selv om niveauet i prognoseperioden er bedre for økologerne, ses der samme spredning som for de konventionelle.

Figur 5: Driftsresultater efter ejerløn mv. – gns. pr. konv. mælkeproducent, opdelt efter indkomst

Nøgletal for indkomstgrupper

Der er stor forskel på bedrifternes evne til at forrente omsætning og aktiverne. Det kommer til udtryk i nøgletallene "Overskudsgrad" og "Afkastningsgrad", opdelt efter højeste, mellemste og laveste indkomstgruppe.

Tabel 7: Nøgletal efter indkomstgruppe - konv. mælkeproducenter

Pct.	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Overskudsgrad, gns. alle	14,1	3,7	-3,1	8,0	11,3
Højeste 1/3	19,6	10,6	2,7	14,9	18,0
Mellemste 1/3	12,8	2,5	-3,7	9,3	12,7
Laveste 1/3	5,8	-0,9	-7,5	6,1	9,7
Afkastningsgrad, Landbrug, gns. alle	3,3	0,8	-0,6	1,8	2,7
Højeste 1/3	4,9	2,2	0,5	3,3	4,2
Mellemste 1/3	2,9	0,5	-0,7	2,1	3,0
Laveste 1/3	1,3	-0,2	-1,5	1,4	2,4

* 2015: Foreløbige resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES.

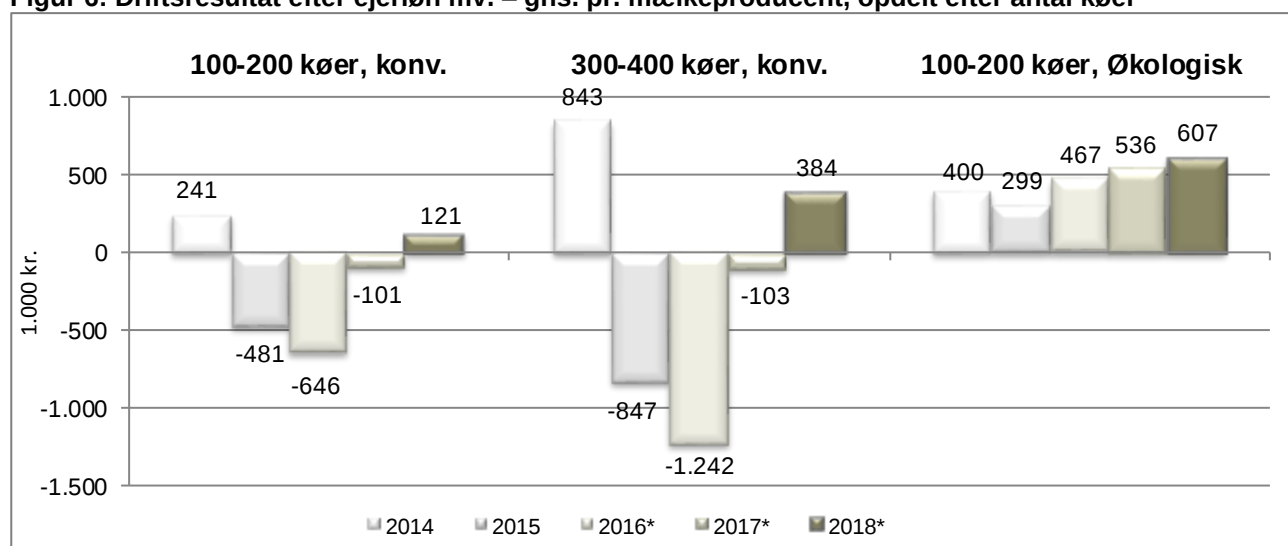
Tabel 8: Nøgletal efter indkomstgruppe - økologiske mælkeproducenter

Pct.	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Overskudsgrad, gns. alle	15,4	15,2	14,1	15,5	15,9
Højeste 1/3	19,6	19,4	10,9	21,0	23,5
Mellemste 1/3	14,3	15,7	8,4	18,8	21,4
Laveste 1/3	11,3	10,0	0,9	12,6	15,5
Afkastningsgrad, Landbrug, gns. alle	3,2	3,2	3,0	3,5	3,7
Højeste 1/3	4,1	4,0	2,0	4,5	5,2
Mellemste 1/3	3,0	3,5	1,7	4,7	5,7
Laveste 1/3	2,3	2,0	0,2	2,7	3,6

2015: Foreløbige resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES.

Størrelsesgrupper

I Figur 6 er vist driftsresultatet efter ejerløn i 2014 og de foreløbige resultater i 2015 for de tre størrelsesgrupper af mælkeproducenter. Derudover vises prognosen for 2016 og 2017 samt skønnet for 2018.

Figur 6: Driftsresultat efter ejerløn mv. – gns. pr. mælkeproducent, opdelt efter antal køer

Nøgletal for størrelsesgrupper

Tilsvarende er der stor forskel på nøgletallene i forhold til bedriftens størrelse. Det kommer til udtryk i nøgletallene "Overskudsgrad" og "Afkastningsgrad", opdelt efter bedriftenes størrelse.

Under de aktuelle prisforhold er der ingen af størrelsesgrupperne af konventionelle bedrifter, der er i stand til at skabe en positiv indtjening i 2016.

Tabel 9: Nøgletal efter størrelsesgrupper – mælkeproducenter

Pct.	Antal					
	2015	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Overskudsgrad, gns. alle	3.200	14,2	5,0	-0,6	10,2	13,3
100-200 køer, konv.	1.251	13,3	3,1	-3,9	8,3	11,7
300-400 køer, konv.	179	16,4	5,4	-1,8	9,2	12,5
100-200 køer, Økologisk	200	15,4	15,2	14,1	15,5	15,9
Afkastningsgrad, Landbrug, gns. alle	3.200	3,3	1,1	-0,1	2,3	3,2
100-200 køer, konv.	1.251	3,0	0,6	-0,7	1,7	2,6
300-400 køer, konv.	179	4,0	1,2	-0,4	2,3	3,3
100-200 køer, Økologisk	200	3,2	3,2	3,0	3,5	3,7

* 2015: Foreløbige resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES.

Følsomhed

De senere år har markedsforholdene for landbrugsprodukter været meget svingende. Det afspejler sig i prognoserne i form af øget usikkerhed om driftsresultaterne.

I Bilag 1 gengives baggrunden for estimerne for de væsentligste priser og renter. I tabellen nedenfor er der angivet følsomhedsberegninger for ændringer i nogle af de væsentligste priser og renter.

Tabellen viser de økonomiske konsekvenser for prognoseresultatet i 2017 som følge af ændringer indenfor de anførte prisspænd, opdelt efter antal køer. Som det kan ses, er det afregningsprisen, der er den allervigtigste usikkerhedsfaktor for mælkeproducenterne.

Tabel 10: Ændring i driftsresultat - gns. pr. mælkeproducent ved ændring i priser og renter, 2017*

1.000 kr.	100-200 køer	300-400 køer	100-200 køer
	konventionel	konventionel	økologisk
Driftsresultat	362	321	974
Driftsresultat efter ejerløn mv.	-101	-103	536
Mælkeafregning 15 øre/kg lavere	-229	-526	-214
Mælkeafregning 25 øre/kg højere	382	877	356
Foder - lav pct bl. 1,82 kr./kg. - høj pct. bl. 2,51 kr./kg.	-23	-120	13
Foder - lav pct bl. 1,53 kr./kg. - høj pct. bl. 2,18 kr./kg.	48	163	117
Renter ca. 0,50 pct.point højere**	-105	-230	-120
Renter ca. 0,25 pct.point lavere**	53	115	59

* Pris- og renteusvingene er valgt ud fra et sandsynlighedsinterval, der ventes at opfange ca. 2/3 af prisbevægelserne. Som i det centrale skøn er pris-/renteprognosen et udtryk for den forventede gennemsnitligt handlede pris/rente, og ikke højest/lavest pris/rente.

** Der forudsættes et parallelskifte på variable lån, uanset løbetid og underliggende aktiver, mens den lange rente fastholdes.

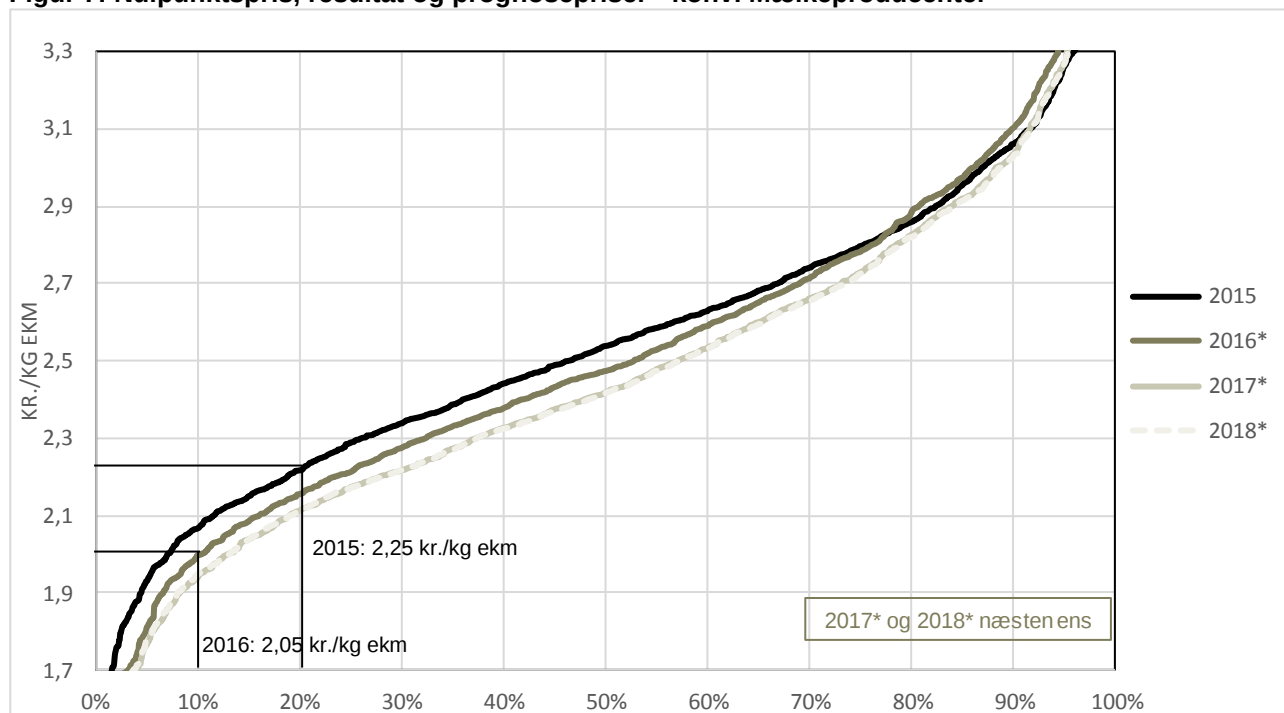
Nulpunktspris, resultat - mælkeproducenter

I figuren nedenfor vises nulpunktspris, resultat for de enkelte konventionelle mælkeproducenter, der indgår i datasættet for hele prognoseperioden. Nulpunktspris, resultat er den mælkepris, der giver et driftsresultat efter ejerløn mv. på nul. Nulpunktspriserne er defineret i Bilag 2 og beregnes ud fra de i prognosen anvendte forudsætninger for omkostningerne. Ved at sammenholde med forventede prognosepriser ses, hvor stor en del af bedrifterne, der har en nulpunktspris hhv. over og under afregningspriserne i 2015 og 2016. De resterende år må prognoseprisen ikke vises af konkurrencemæssige hensyn.

Ved den gennemsnitlige mælkepris i 2015 vil omkring en fjerdedel af de konventionelle bedrifter få et positivt driftsresultat efter ejerløn. I 2016 forventes det kun at være omkring en ottendedel af alle producenterne, der får fuld dækning for deres omkostninger medregnet ejerlønnen.

Det er i øvrigt værd at bemærke, at nulpunktspriserne for mælkeproducenterne i 2015 er faldet markant i forhold til året før. Dette kan blandt andet forklares med lavere foderomkostninger pr. kg. mælk, samt, at det er lykkedes at udvide produktionsomfanget med stort set uændrede kapacitetsomkostninger. I prognoseperioden forventes det, at producenternes nulpunktspris stort set ligger på samme niveau i alle årene.

Figur 7: Nulpunktspris, resultat og prognosepriser - konv. Mælkeproducenter

Tabel 11: Nulpunktspris, resultat - konv. mælkeproducenter, opdelt i grupper

	2013	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Laveste 1/3	2,4	2,3	2,1	2,0	2,0	2,0
Mellemste 1/3	2,9	2,8	2,5	2,5	2,4	2,4
Højeste 1/3	3,4	3,3	3,0	3,0	3,0	3,0

Aktiver, gæld og investering

Landbrugsaktiverne forventes at stige med omkring en procent pr. år i hele prognoseperioden. Dette er primært afledt af forventning om stigende produktionsomfang, samt at udviklingen i jordprisen forventes at følge den generelle inflationsudvikling.

Gælden pr. årsko forventes for de konventionelle at lægge stabilt på godt 140.000 kr. i hele prognosenperioden. Totalt set er der dog tale om, at gælden i prognoseperioden vil stige med omkring 1,4 millioner.

I forhold til en samlet balance på godt 30 mio. kr. må en egenkapital på omkring 4 millioner beregnes som beskeden. I prognoseperioden forventes det, at egenkapitalen kommer yderligere under pres blandt andet som følge af en forventning om likviditetsunderskud i alle årene hos de konventionelle.

Da likviditeten som nævnt er presset i 2016, forventes der også et lavere investeringniveau i forhold til 2015. Investeringsniveauet i 2017 antages at være en anelse højere end niveauet i år som udtryk for et investeringsmæssigt efterslæb fra 2016.

Tabel 12: Aktiver, gæld, egenkapital og investeringer pr. heltidsbedrift - konv. mælkeproducenter

1.000 kr.	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Fast ejendom	15.943	16.464	16.980	17.514	18.060
Landbrugsaktiver i alt	28.119	28.960	29.239	29.633	30.070
Aktiver i alt	30.391	31.165	31.466	31.891	32.362
Realkreditlån	-16.951	-17.662	-18.119	-18.432	-18.660
Bank-/sparrekasselån	-2.393	-2.609	-2.677	-2.677	-2.757
Gæld i alt	-24.199	-25.376	-26.033	-26.482	-26.810
Gæld pr. ko	-146	-142	-143	-142	-141
Egenkapital**	4.383	4.091	3.477	3.186	3.057
Investeringer i alt	-1.149	-1.153	-802	-908	-937
Nøgletal, pct.					
Soliditetsgrad	14,0	13,1	11,1	10,0	9,4

* 2015: Foreløbige resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES. I prognoseperioden forudsættes det, at ejendomspriserne følger den generelle inflationsudvikling.

SVINEPRODUCENTER

SAMMENDRAG

Kraftig vending i 2016

Prognosen for svineprisen i 2016 er blevet opjusteret med 33 øre i forhold til maj-prognosen. Det skyldes overvejende stærk eksport til Kina.

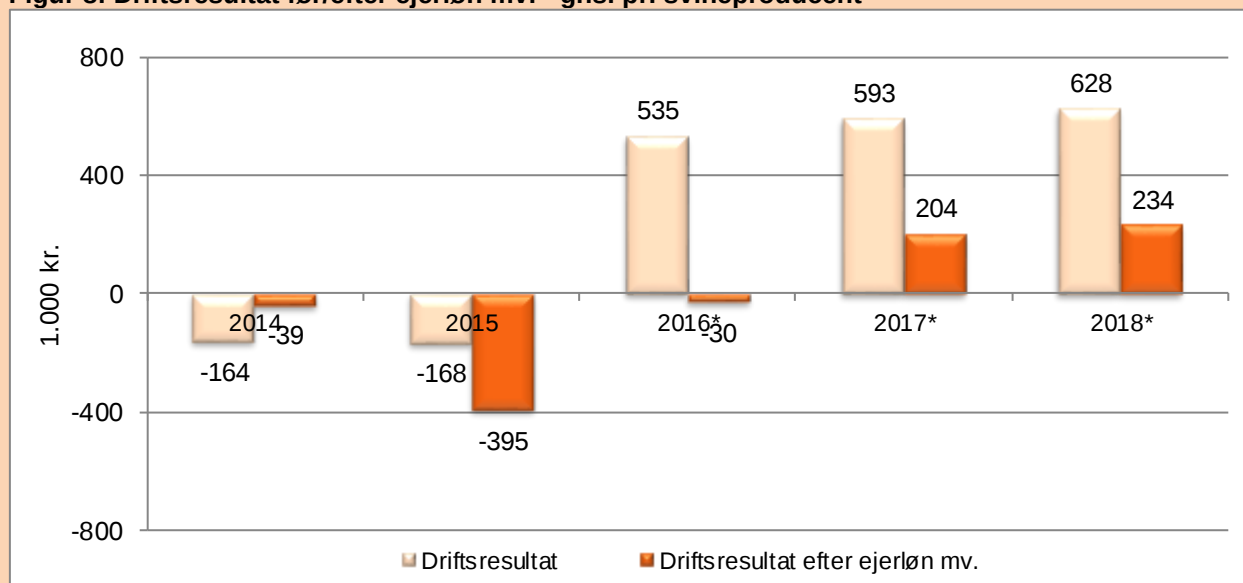
Der forventes et mindre fald i foderpriserne fra 2015 til 2016, som i kombination med en højere notering har en meget positiv effekt på resultatet. Det forventes at hæve driftsresultatet efter ejerløn mv. fra et minus på ca. 400.000 kr. i 2015 til et niveau meget tæt på nul i 2016.

Forbedringen af bytteforholdet mellem foder og afregningspris forventes at føre til en yderligere stigning i driftsresultatet efter ejerløn mv. i 2017 og 2018, hvor resultatet ventes at ligge på godt 200.000 kr.

Som salgspris for 30 kg grise bliver der i denne prognose brugt 50 pct. beregnet notering, plus 50 pct. eksportpris, som i denne prognose er ren PRRS negativ.

Det skal endvidere bemærkes, at datagrundlaget er opdateret til foreløbige 2015 regnskaber i forhold til sidste prognose, hvor der blev brugt 2014 regnskaber som grundlag.

Figur 8: Driftsresultat før/efter ejerløn mv. - gns. pr. svineproducent

Konjunktur og driftsresultat

Indledning

Forventningen til afregningsprisen i 2016 er opjusteret med 33 øre (4 pct.) på baggrund af en stærk eksport til Kina.

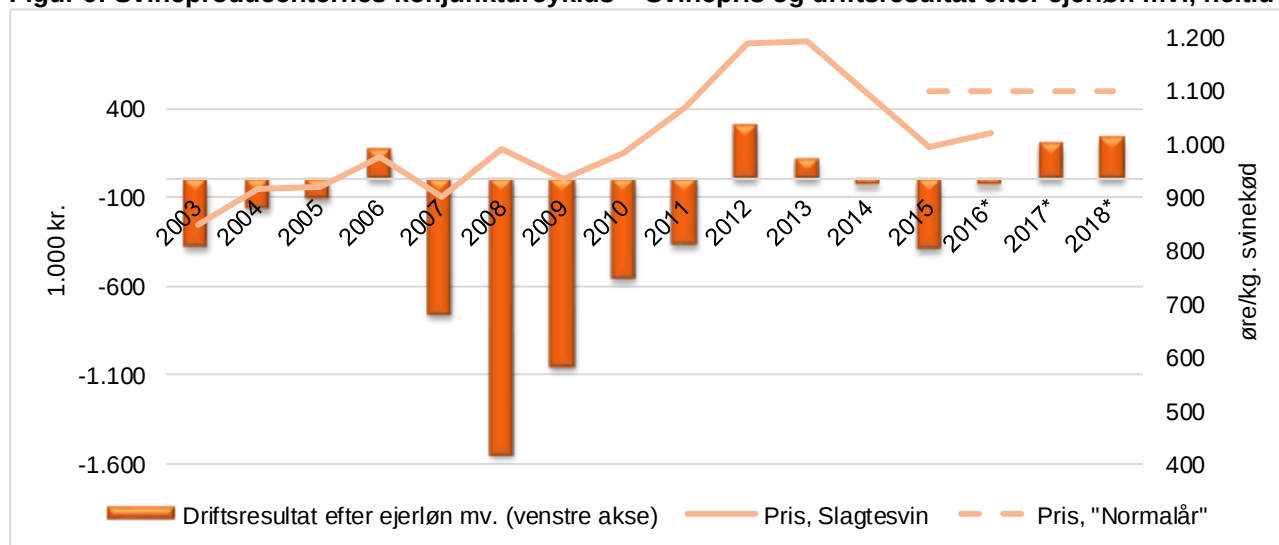
Foderprisen er opjusteret for 2016 med cirka 5 øre (3 pct.) på grund af stigende afgrødepriser.

Skønnet for 2018 er behæftet med stor usikkerhed. Både på grund af prognoseperiodens længde og i lyset af en meget usikker konjunktursituation. Skønnet for 2018 bygger derfor på forsigtige forudsætninger og er udelukkende at betragte som retningsgivende. Priserne har nu ligget under ligevægtsprisen i en lang periode, hvilket efterhånden medfører et mindre udbud af svinekød. Dette indikerer, at der vil komme pristilpasninger i opadgående retning.

Konjunktur

Krisen fra 2007 til 2011 har været speciel, og ligger udenfor de normale cykliske effekter. De danske svineproducenter har endvidere været ramt af lave afregningspriser i 2015, som har medført negative resultater. Det forventes dog, at bunden er ramt i 2015, og første halvår af 2016 har budt på en forholdsvis kraftig stigning i noteringen. Fremgangen ventes at fortsætte i 2017, hvor der igen forventes positive resultater efter ejerløn for svinesektoren som helhed.

Figur 9: Svineproducenternes konjunkturcyklus – Svinepris og driftsresultat efter ejerløn mv., heltid

Resultatopgørelse – Smågriseproducenter

Indtjeningen hos smågriseproducenterne er hårdt presset i 2015, og ligesom for hele sektoren, forventes 2015 at være bundniveauet for indtjeningen. Der forventes dog et positivt resultat allerede i 2016 med et lille overskud efter ejerløn mv., hvori der indgår en regulering for værdiændring, som er ganske høj i 2016. Resultatet forventes at stige i 2017, på grund af en højere smågrisepris, samt bedre markøkonomi.

Tabellen nedenfor viser det opnåede driftsresultat i 2014 for smågriseproducenter, foreløbige resultater for 2015, forventningerne til resultatet i 2016 og 2017 samt et skøn for resultatet i 2018.

Tabel 13: Resultatopgørelse og nøgletal - gns. pr- smågriseproducent

	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Årssøer	699	718	732	747	762
Fravænnede grise	21.793	22.722	23.767	24.845	25.956
Solgte 7 kg grise	4.755	5.258	5.500	5.749	6.006
Solgte 30 kg grise	14.984	15.851	16.641	17.455	18.295
Solgte slagtesvin	766	678	692	705	719
Hektar	199	206	210	216	220
Dyreenheder, svin	292	276	284	292	301
Dyreenheder pr. ha.	1,47	1,34	1,35	1,35	1,36
DB svin pr. dyreenhed, kr.	9.375	8.285	13.486	12.739	13.132
DB mark pr. ha, kr.	6.322	6.273	4.588	6.055	6.104
1.000 kr.					
Bruttoudbytte	9.553	9.176	10.328	10.961	11.426
- heraf svin	7.532	7.079	8.579	8.830	9.236
- heraf mark	1.724	1.805	1.477	1.844	1.899
Stykomkostninger	-5.262	-5.303	-5.261	-5.641	-5.842
- heraf svin	-4.795	-4.789	-4.747	-5.106	-5.289
- heraf mark	-467	-514	-514	-535	-553
Dækningsbidrag	4.291	3.873	5.068	5.320	5.584
- heraf svin	2.737	2.290	3.833	3.724	3.947
- heraf mark	1.257	1.290	963	1.309	1.345
Kontante kapacitetsomkostninger	-2.554	-2.551	-2.653	-2.791	-2.922
Afskrivninger mm.	-960	-990	-989	-989	-992
Resultat af primær drift	777	332	1.426	1.539	1.669
Afkoblet støtte	424	441	443	452	454
Finansieringsudgifter i alt	-1.287	-1.231	-1.169	-1.221	-1.263
Driftsresultat	-87	-458	700	770	861
Heraf værdiændringer, svin	-498	-245	296	-7	0
Heraf værdiændringer, mark	-71	7	-47	33	0
Driftsresultat efter ejerløn mv.	48	-641	25	312	422
Likviditet før anlægsinvesteringer	1.207	461	713	871	1.009
Likviditetsoverskud/-behov	39	-752	-548	-445	-357

* 2015: Foreløbige resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES. "Driftsresultat efter ejerløn mv." jf. definition i Bilag 2.

Resultatopgørelse – slagtesvineproducenter

Slagtesvineproducenterne opnåede et negativt resultat i 2015, men mindre end smågriseproducenterne. Ligeledes forventes 2015 at være bunden for slagtesvineproducenterne, men resultatet i 2016 er ikke stort nok til at dække ejerløn mv. I 2017 forventes dog et positivt resultat efter ejerløn mv.

Fremgangen i 2016 er et resultat af en bedre afregningspris, kombineret med lavere foderomkostninger, mens der i 2017 forventes en endnu højere afregningspris, men med let stigende foderomkostninger. Tabellen nedenfor viser forventningerne til slagtesvineproducenternes resultater.

Tabel 14: Resultatopgørelse og nøgletal - gns. pr. slagtesvineproducent

	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Solgte slagtesvin	7.996	8.172	8.335	8.502	8.672
Hektar	181	187	190	196	200
Dyreenheder, svin	254	227	232	236	241
Dyreenheder pr. ha.	1,40	1,22	1,22	1,21	1,21
DB svin pr. dyreenhed, kr.	2.725	3.277	4.955	4.166	4.270
DB mark pr. ha, kr.	6.877	6.819	5.248	6.928	6.957
1.000 kr.					
Bruttoudbytte	5.756	5.819	5.828	6.310	6.481
- heraf svin	3.828	3.814	4.100	4.195	4.311
- heraf mark	1.710	1.773	1.499	1.879	1.930
Stykomkostninger	-3.601	-3.571	-3.453	-3.733	-3.822
- heraf svin	-3.136	-3.071	-2.952	-3.211	-3.283
- heraf mark	-465	-501	-501	-522	-540
Dækningsbidrag	2.155	2.247	2.375	2.577	2.658
- heraf svin	692	744	1.147	984	1.029
- heraf mark	1.245	1.272	998	1.357	1.390
Kontante kapacitetsomkostninger	-1.115	-1.125	-1.143	-1.186	-1.224
Afskrivninger mm.	-515	-556	-556	-562	-562
Resultat af primær drift	524	566	676	829	872
Afkoblet støtte	403	413	415	423	425
Finansieringsudgifter i alt	-801	-777	-747	-789	-829
Driftsresultat	126	202	345	463	468
Heraf værdiændringer, svin	-163	-36	98	-32	0
Heraf værdiændringer, mark	-83	1	-53	39	0
Driftsresultat efter ejerløn mv.	13	-108	-50	102	109
Likviditet før anlægsinvesteringer	758	602	660	655	728
Likviditetsoverskud/-behov	-414	-607	-652	-970	-595

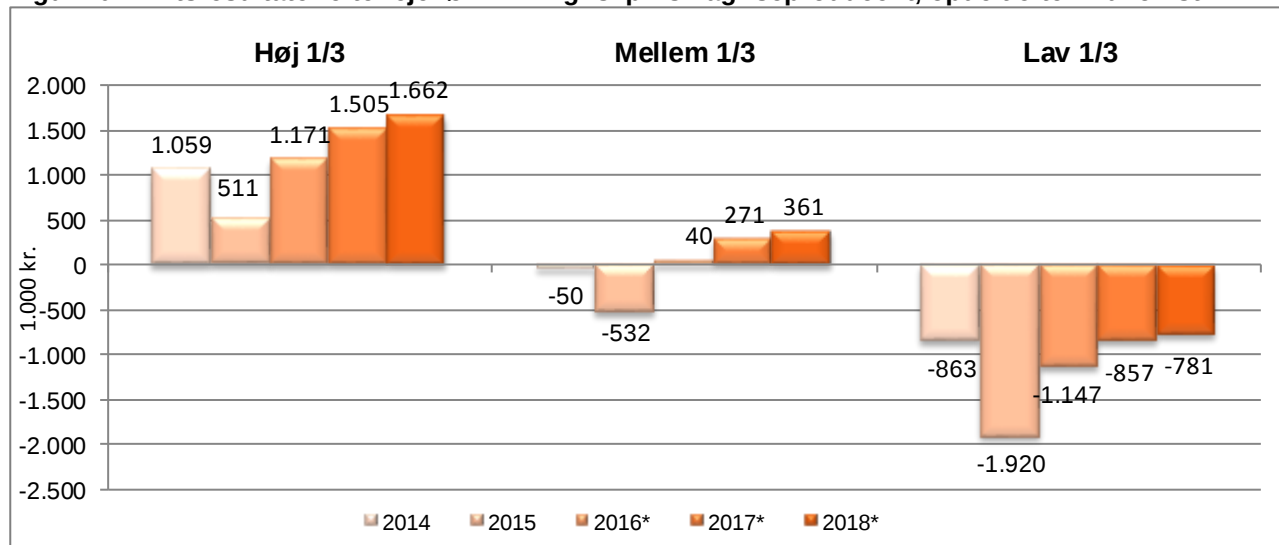
* 2015: Foreløbige resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES. "Driftsresultat efter ejerløn mv." jf. definition i Bilag 2.

Indkomstgrupper

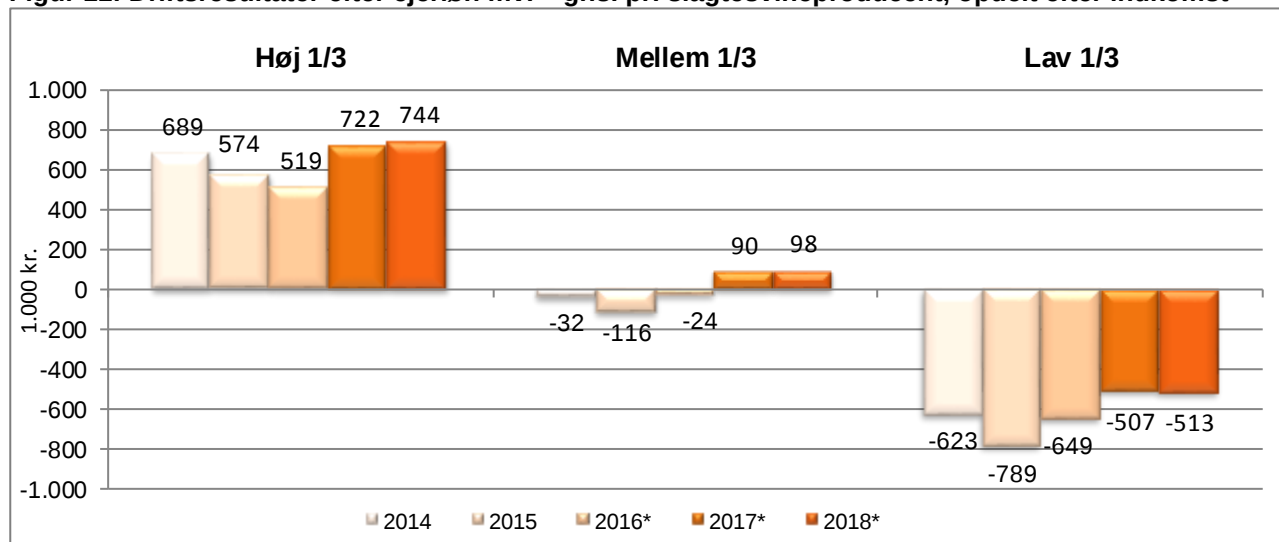
Som det ses i figur 10, er der meget stor forskel i driftsresultatet efter ejerløn mv. hos smågriseproducenterne. Selv i dårlige år som 2015, kan den højeste indkomstgruppe generere et resultat, der er stort nok til at dække ejerløn og endda have overskud tilbage til forrentning af egenkapitalen.

Af figur 11 fremgår det, at resultatet i stor udstrækning er det samme hos slagtesvineproducenterne. Udsvingende ikke så store, som ved smågriseproducenterne, men selv i de dårlige år kan den højeste indkomstgruppe generere et resultat, der er stort nok til at dække ejerløn og forrente egenkapitalen.

Figur 10: Driftsresultater efter ejerløn mv. – gns. pr. smågriseproducent, opdelt efter indkomst*

Figur 11: Driftsresultater efter ejerløn mv. – gns. pr. slagtesvineproducent, opdelt efter indkomst

Nøgletal for indkomstgrupper

Der er stor forskel på bedrifternes evne til at forrente bruttoudbytte og aktiver. Det kommer til udtryk i nøgletallene "Overskudsgrad" og "Afkastningsgrad", opdelt efter højeste, mellemste og laveste indkomstgruppe. I Tabel 15 ses resultaterne for smågrisproducenterne, og i Tabel 16 for slagtesvineproducenterne.

Tabel 15: Nøgletal efter indkomstgruppe – smågriseproducenter

Pct.	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Overskudsgrad, gns. alle	4,6	0,3	10,9	11,1	11,7
Højeste 1/3	10,5	8,8	17,8	17,8	18,2
Mellemste 1/3	3,8	-0,3	10,9	11,2	11,7
Laveste 1/3	-0,4	-7,8	4,2	4,6	5,4
Afkastningsgrad, Landbrug, gns. alle	1,1	0,1	2,6	2,8	3,1
Højeste 1/3	2,4	1,9	4,2	4,4	4,6
Mellemste 1/3	0,9	-0,1	2,8	3,0	3,2
Laveste 1/3	-0,1	-1,7	1,0	1,2	1,4

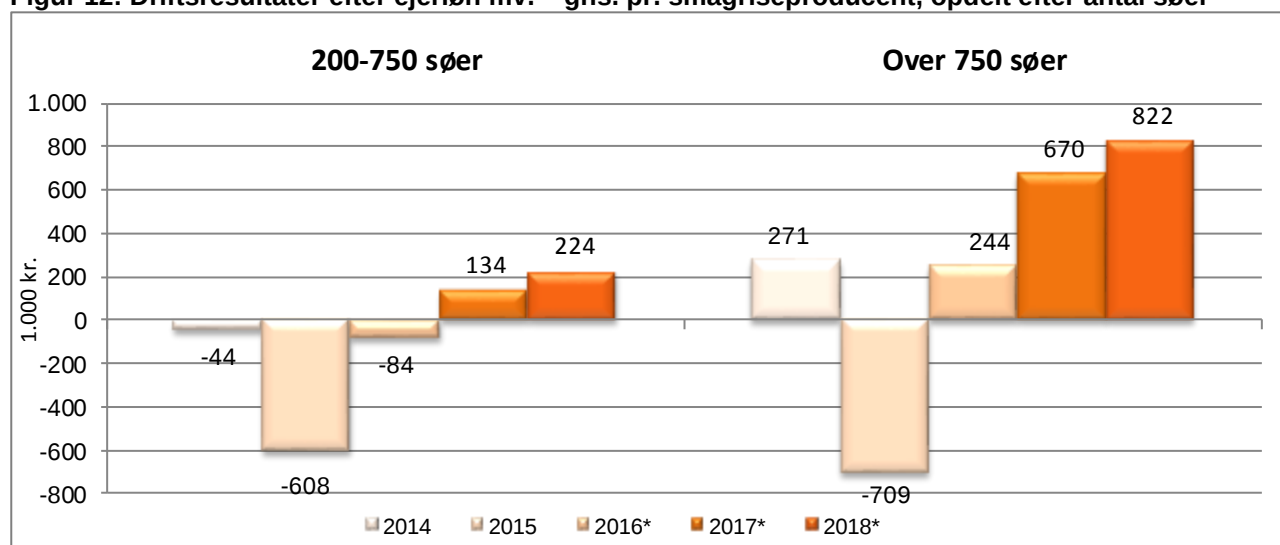
Tabel 16: Nøgletal efter indkomstgruppe – slagtesvineproducenter

Pct.	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Overskudsgrad, gns. alle	4,9	5,9	7,9	9,5	9,7
Højeste 1/3	11,8	12,2	13,4	14,9	15,1
Mellemste 1/3	3,3	4,8	7,6	9,2	9,3
Laveste 1/3	-1,1	-0,5	2,0	3,6	3,9
Afkastningsgrad, Landbrug, gns. alle	0,9	1,0	1,3	1,7	1,7
Højeste 1/3	2,0	2,1	2,3	2,6	2,6
Mellemste 1/3	0,6	0,8	1,2	1,5	1,6
Laveste 1/3	-0,2	-0,1	0,3	0,7	0,7

* 2015: Foreløbige resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES.

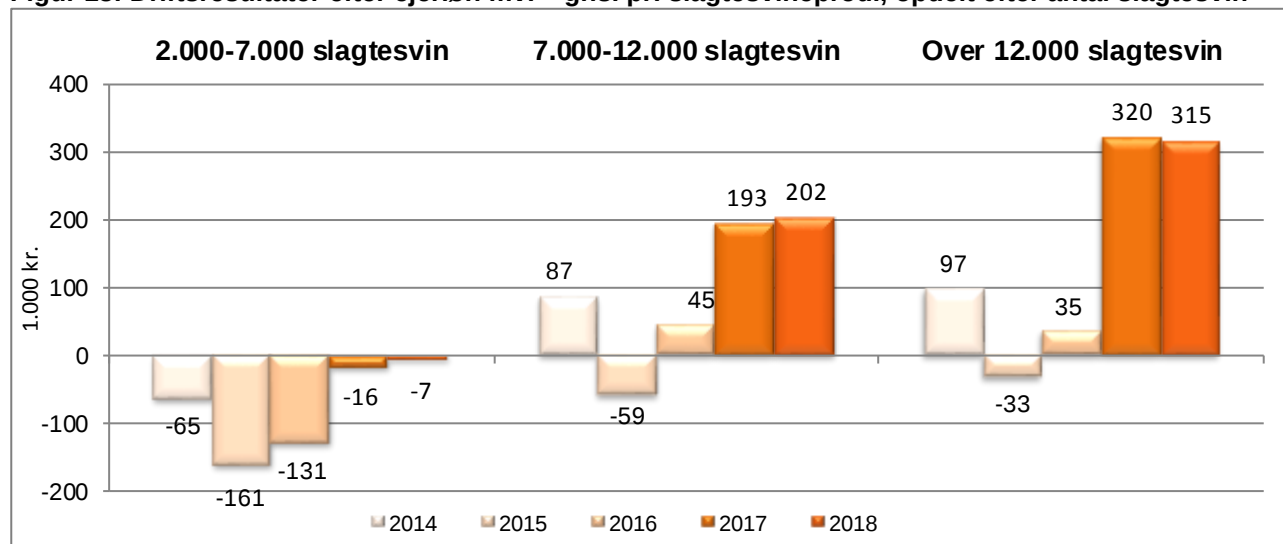
Størrelsesgrupper

Blandt smågriseproducenterne ses meget stor forskel mellem små og store. Der ses i Figur 12, at størrelse også bringer risiko med sig, da resultatet hos smågriseproducenterne med mere end 750 søer varierer mere. Det ses ikke i helt samme udstrækning blandt slagtesvineproducenterne. Figur 13 viser, at resultatet stiger

Figur 12: Driftsresultater efter ejerløn mv. – gns. pr. smågriseproducent, opdelt efter antal søer

med størrelsen. Der er således i højere grad størrelsesfordele hos slagtesvineproducenter end smågriseproducenter. Effekten af størrelsesøkonomi træder i øvrigt tydeligt frem i driftsresultatet efter ejerløn mv., da ejerens arbejde fylder relativt mere af den samlede arbejdskraft hos de små.

Figur 13: Driftsresultater efter ejerløn mv. – gns. pr. slagtesvineprod., opdelt efter antal slagtesvin

Nøgletal for størrelsesgrupper

Tilsvarende er der stor forskel på nøgletallene i forhold til bedriftens størrelse. Det kommer til udtryk i nøgletallene "Overskudsgrad" og "Afkastningsgrad", opdelt efter bedriftenes størrelse.

Tabel 17: Nøgletal efter størrelsesgruppe – smågriseproducenter

Pct.	Antal					
	2015	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Overskudsgrad, gns. alle	750	4,6	0,3	10,9	11,1	11,7
200-750 søer	400	3,7	-1,7	9,7	10,3	11,0
Over 750 søer	350	5,6	2,0	12,0	11,9	12,3
Afkastningsgrad, Landbrug, gns. alle	750	1,1	0,1	2,6	2,8	3,1
200-750 søer	400	0,8	-0,4	2,2	2,5	2,8
Over 750 søer	350	1,4	0,5	3,0	3,1	3,3

Tabel 18: Nøgletal efter størrelsesgruppe – slagtesvineproducenter

Pct.	Antal					
	2015	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Overskudsgrad, gns. alle	1.000	4,9	5,9	7,9	9,5	9,7
2.000-7.000 slagtesvin	500	3,4	3,1	5,4	7,8	8,1
7.000-12.000 slagtesvin	250	5,3	6,3	8,4	9,9	10,0
Over 12.000 slagtesvin	250	6,0	8,2	9,9	10,9	11,1
Afkastningsgrad, Landbrug, gns. alle	1.000	0,9	1,0	1,3	1,7	1,7
2.000-7.000 slagtesvin	500	0,5	0,5	0,8	1,2	1,3
7.000-12.000 slagtesvin	250	0,9	1,1	1,4	1,7	1,8
Over 12.000 slagtesvin	250	1,3	1,7	2,0	2,2	2,3

* 2015: Foreløbige resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES.

Følsomhed

Det er meget relevant at kigge på en følsomhedsanalyse for at sætte resultaterne i en større sammenhæng og se, hvor de største risikofaktorer ligger.

Derfor ses der på stigninger og fald ved relevante faktorer. Her ses på tre forskellige variable, som er svineprisen, foder og renten. Disse tre variable kan være højere eller lavere end forventet, hvilket giver seks forskellige scenarier, som påvirker bedriftens resultat.

Der medregnes ikke værdiændringer af stambesætning ved den højere eller lavere svinepris, som dog vil bidrage yderligere til en stigning eller et fald i driftsresultatet.

Tabel 19: Ændring i driftsresultat – gns. pr. smågriseproducent, 2017*

1.000 kr.	200-750 Søer	Over 750 søer
Driftsresultat	607	1.099
Driftsresultat efter ejerløn mv.	134	670
Svinenoteringen 0,50 kr. pr. kg lavere	-342	-839
Svinenoteringen 0,50 kr. pr. kg højere	342	839
Korn og soyapriser hhv. 15 og 15 kr./hkg. lavere	354	888
Korn og soyapriser hhv. 15 og 10 kr./hkg. højere	-275	-931
Renter ca. 0,50 pct.point højere**	-125	-287
Renter ca. 0,25 pct.point lavere**	63	144

Tabel 20: Ændring i driftsresultat – gns. pr. slagtesvineeproducent, 2017*

1.000 kr.	2.000-7.000 slagtesvin	7.000-12.000 slagtesvin	Over 12.000 slagtesvin
Driftsresultat	339	580	654
Driftsresultat efter ejerløn mv.	-16	193	320
Svinenoteringen 0,50 kr. pr. kg lavere	-104	-194	-390
Svinenoteringen 0,50 kr. pr. kg højere	104	194	389
Korn og soyapriser hhv. 15 og 15 kr./hkg. lavere	24	39	180
Korn og soyapriser hhv. 15 og 10 kr./hkg. højere	-55	-205	-703
Renter ca. 0,50 pct.point højere**	-69	-113	-216
Renter ca. 0,25 pct.point lavere**	34	57	107

* Pris- og renteusvingene er valgt ud fra et sandsynlighedsinterval, der ventes at opfange ca. 2/3 af prisbevægelserne. Som i det centrale skøn er pris-/renteprognosen et udtryk for den forventede gennemsnitligt handlede pris/rente, og ikke højest/lavest pris/rente.

** Der forudsættes et parallelskifte på variable lån, uanset løbetid og underliggende aktiver, mens den lange rente fastholdes.

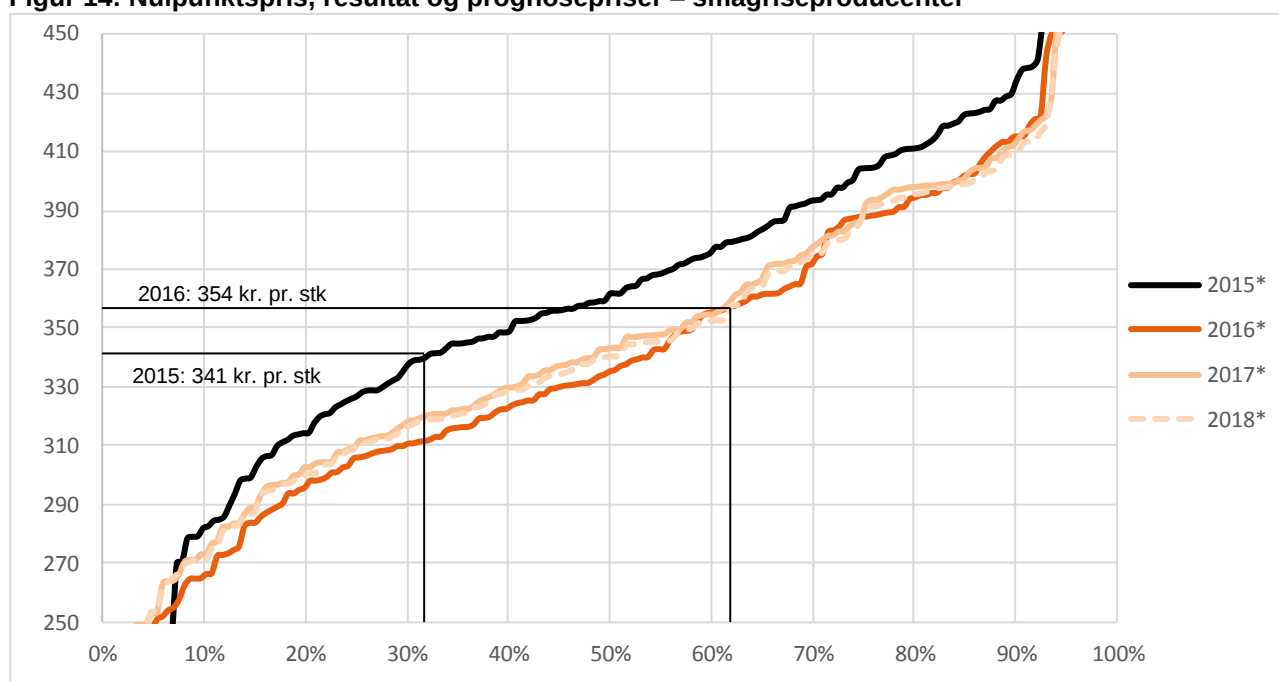
Nulpunktspris, resultat - slagtesvine- og smågriseproducenter

I figuren nedenfor vises nulpunktsprisen for 2015-2018. De anvendte nulpunktspriser vedrører hele bedriften, dvs. også markdriften og andre landbrugsaktiviteter. Nulpunktspriserne er defineret i Bilag 2 og beregnes ud fra de i prognosen anvendte forudsætninger for omkostningerne. Ved at sammenholde med forventede prognosepriser, ses hvor stor en del af bedrifterne, der har en nulpunktspris hhv. over og under prognosepriserne.

De bedrifter, der ligger under den indsatte pris, får deres omkostninger dækket ved den pågældende pris. Man kan se i figur 14, at lidt over 30 pct. af bedrifterne fik deres omkostninger dækket i 2015 og cirka 60 pct. i 2016.

I Tabel 21 kan man se nulpunktspriserne for de tre indkomstgrupper over en årrække.

Figur 14: Nulpunktspris, resultat og prognosepriser – smågriseproducenter

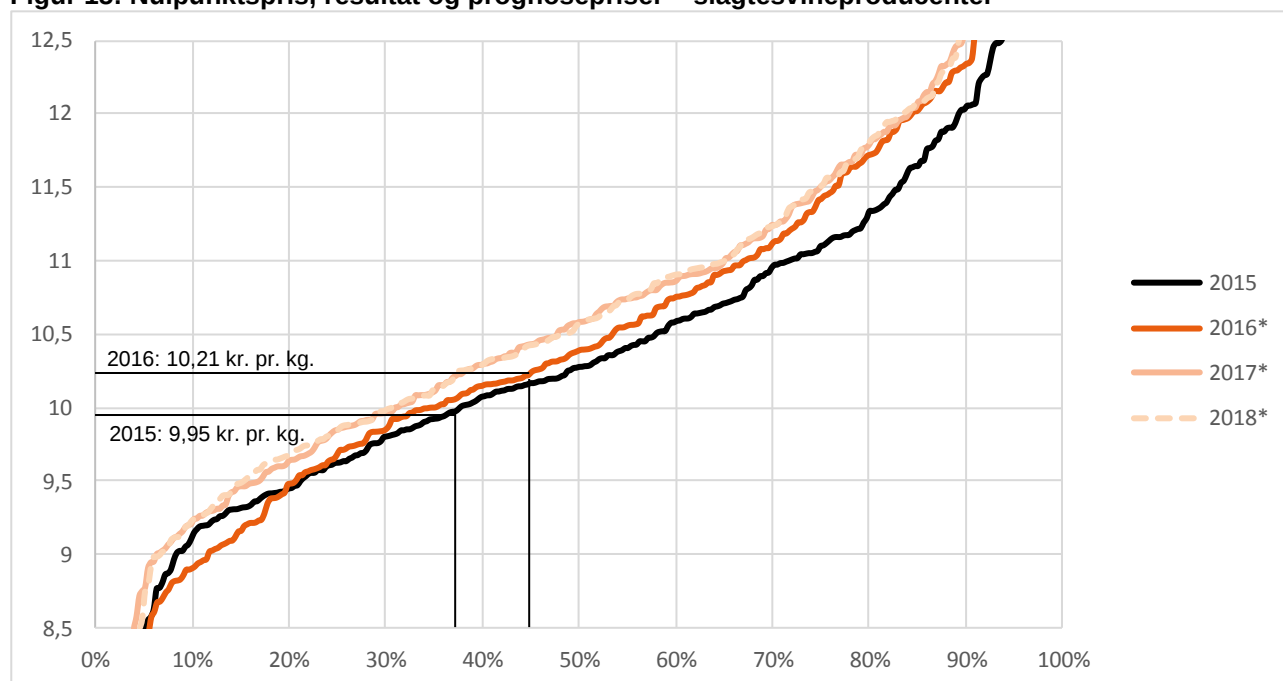
Tabel 21: Nulpunktspris, resultat - smågriseproducenter, indkomstgrupper

	2013	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Laveste 1/3	289,3	313,0	293,5	280,2	286,8	285,5
Mellemste 1/3	380,5	388,1	362,2	337,1	342,8	340,4
Højeste 1/3	455,5	453,5	432,9	412,3	413,6	410,6

I figur 15 ses nulpunktskurverne for slagtesvineproducenter. Her ses, at der i 2015 var knap 40 pct., der fik dækket deres omkostninger ved den pågældende pris. I 2016 var det lidt over 40 pct., der fik dækket deres omkostninger.

I Tabel 22 kan man se nulpunktspriserne for de tre indkomstgrupper over en årrække.

Figur 15: Nulpunktspris, resultat og prognosepriser – slagtesvineproducenter

Tabel 22: Nulpunktspris, resultat - slagtesvineproducenter, indkomstgrupper

	2013	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Laveste 1/3	11,0	10,3	9,2	9,1	9,3	9,3
Mellemste 1/3	12,3	11,4	10,3	10,4	10,6	10,6
Højeste 1/3	13,8	12,9	11,8	12,2	12,3	12,3

Aktiver, gæld og investering

Regnskaberne viser, at investeringer i produktionsanlægget i 2015 ligger under afskrivningerne, for både slagtesvine- og smågriseproducenterne. Dette er også gældende, hvis man ser isoleret på de forskellige størrelsesgrupper, hvor de største bedrifter dog investerer relativt mere end de mindre bedrifter, dog stadig ikke nok til at overstige afskrivningerne.

For smågriseproducenterne forventes niveauet af investeringer at stige en smule hen over hele perioden. Hos slagtesvineproducenterne forventes en større stigning af investeringer i driftsbygninger for 2016 og 2017 som følge af støtteordningen til nybyggeri.

Som det ses af tabel 23 og 24, er slagtesvineproducenterne mere solide end smågriseproducenterne. Dette kommer af en højere egenkapital kombineret med en lavere aktivmasse.

Tabel 23: Aktiver, gæld, egenkapital og investeringer - gns. pr. smågriseproducent

	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Fast ejendom	22.536	23.252	23.680	24.120	24.570
Landbrugsaktiver i alt	41.849	42.280	42.649	43.068	43.532
Aktiver i alt	46.360	46.768	47.225	47.737	48.298
Realkreditlån	-25.655	-26.397	-26.781	-27.092	-27.342
Bank-/sparrekasselån	-3.852	-4.001	-4.059	-4.059	-4.144
Gæld i alt	-36.870	-37.687	-38.235	-38.680	-39.037
Gæld pr. so	-53	-52	-52	-52	-51
Egenkapital**	5.711	5.584	5.279	5.126	5.105
Investeringer i alt	-1.168	-1.214	-1.261	-1.316	-1.366
Soliditetsgrad	12,0	12,0	11,2	10,7	10,6

Tabel 24: Aktiver, gæld, egenkapital og investeringer – gns. pr. slagtesvineproducent

	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Fast ejendom	20.361	21.271	21.973	22.698	23.442
Landbrugsaktiver i alt	32.762	33.820	34.540	35.565	36.287
Aktiver i alt	36.643	37.953	38.805	39.967	40.829
Realkreditlån	-16.859	-17.400	-17.896	-18.634	-19.086
Bank-/sparrekasselån	-1.604	-1.697	-1.746	-1.746	-1.862
Gæld i alt	-22.255	-22.884	-23.536	-24.506	-25.102
Gæld pr. slagtesvin	-3	-3	-3	-3	-3
Egenkapital**	10.464	11.036	10.885	10.714	10.609
Investeringer i alt	-1.172	-1.209	-1.312	-1.625	-1.323
Soliditetsgrad	29,0	29,0	28,1	26,8	26,0

2015: Foreløbge resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES. I prognoseperioden forudsættes det, at ejendomspriserne følger den generelle inflationsudvikling. .

PLANTEPRODUCENTER

SAMMENDRAG

Lavpunkt i 2016

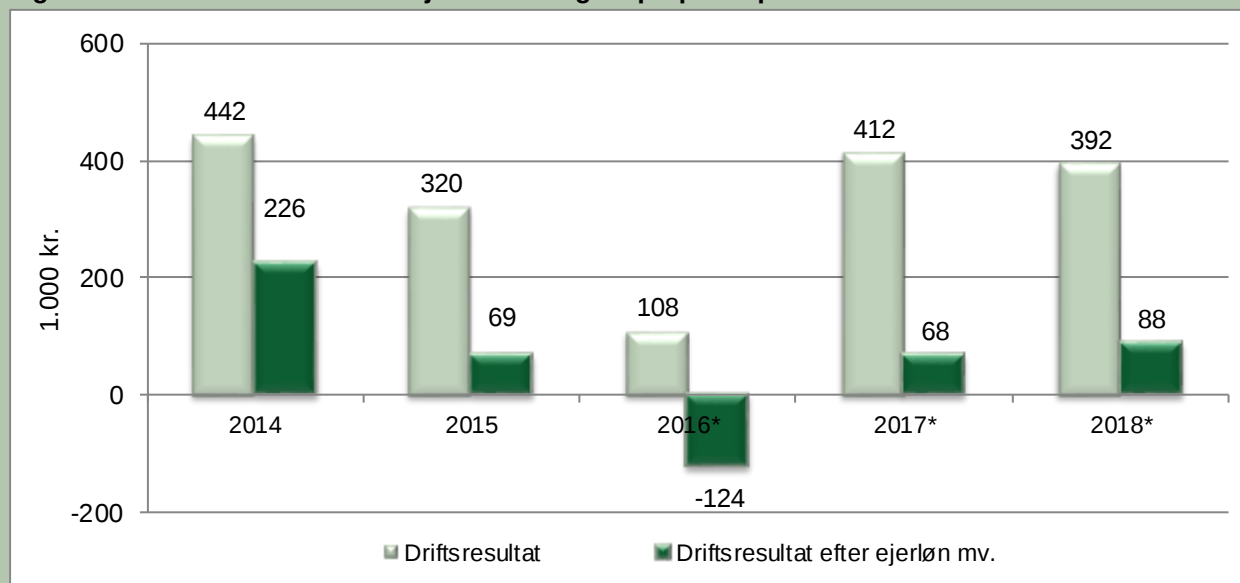
Prognosen viser, at den gennemsnitlige heltidsplanteavlsbedrift i 2016 forventes at realisere et negativt driftsresultat efter ejerløn mv. på 124.000 kr.

Det er et fald på knap 200.000 kr. set i forhold til resultatet på 69.000 kr. i 2015. Prognosen indikerer, at driftsresultatet efter ejerløn mv. i 2017 og 2018 kommer op omkring niveauet i 2015.

Faldet i driftsresultatet efter ejerløn mv. i 2016 skal findes i faldende udbytter på korn og raps, samtidig med faldende afregningspriser på korn. En væsentlig årsag til det stigende resultat i 2017 og 2018 er, at afgrødeudbytterne forventes at stige til over 2015-niveau, samtidig med at kornpriserne forventes at stige lidt igen.

Ved vurdering af driftsresultatet skal man være opmærksom på, at dette skal dække ejerens egen arbejdsindsats og forrentning af egenkapitalen. Ved vurdering af driftsresultat efter ejerløn mv. skal dette dække forrentning af egenkapitalen, og for en gennemsnitlig heltidsplanteavlsbedrift vil indtjeningen i alle årene i perioden 2015 til 2018 være for lav til at forrente egenkapitalen tilstrækkeligt.

Figur 16: Driftsresultat før/efter ejerløn mv. - gns. pr. planteproducent

Konjunktur og driftsresultat

Indledning

I prognoserne fra januar og maj 2016 var prognosen for planteproducenternes forventede økonomiske resultater baseret på 935 årsrapporter for 2014, der ud fra oplysninger fra Danmarks Statistik blev sammenvejet til at repræsentere alle heltids planteavlsbedrifter. Nærværende prognose derimod anvender uvejede regnskabsdata fra 838 heltidsbedrifter for 2015. Det skyldes, at datamaterialet for 2015 nu er mere komplet og giver et mere retvisende billede set i forhold til beregningerne i de tidligere prognoser i 2016.

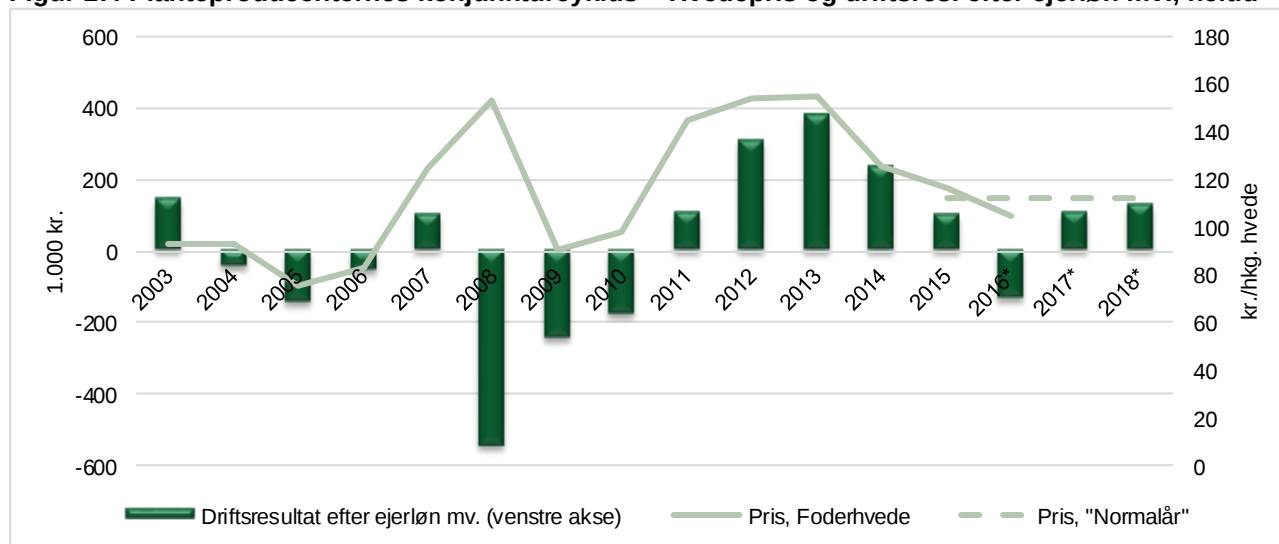
I prognosen i maj måned indregnedes ekstraordinært de forventede effekter af den såkaldte "Landbrugspakke". Den gav mulighed for tilførsel af ekstra kvælstof på 16 pct. i 2016 og yderligere 8 pct. i 2017 i forhold til 2015. Konsekvenserne for afgrødeudbyttet blev beregnet til +4-5 pct. i 2016 og yderligere +1-2 pct. i 2017.

På grund af vejrmæssige forhold er den forventede udbyttestigning for salgsafgrøder i 2016 i nærværende prognose erstattet med et forventet fald på 5 pct., da forsøgsresultaterne viser lavere udbytter i korn og raps end forventet. Udbyttelniveauet for andre afgrøder end korn og raps, for eksempel grovfoder, kartofler og roer holdes uændret og som beregnet i maj-prognosen, ligesom afgrødeudbytterne i 2017 også holdes uændret og som beregnet i maj-prognosen.

Konjunktur

Planteavlernes indtjening udtrykt som driftsresultat efter ejerløn mv. har svinget mere eller mindre synkront med priserne på korn, udtrykt i Figur 17 som viser prisen på foderhvede. I hele perioden frem til og med 2015 – dog med undtagelse af 2012 og 2013 – har der for en gennemsnitlig heltidsplanteavlsbedrift kun været delvis dækning af forrentningen af egenkapitalen, og i nogle af årene har der heller ikke været fuld dækning af ejerens løn. For 2016 og frem til 2018 forventes billedet at være det samme, med mindre den viste konjunkturcyklus udvikler sig kraftigere i opadgående retning end forudsat i prognosen.

Figur 17: Planteproducenternes konjunkturcyklus – Hvedepris og driftsres. efter ejerløn mv., heltid

Resultatopgørelse – planteproducenter

Det forventede driftsresultat efter ejerløn mv. i 2016 forventes at blive på minus -124.000 kr. - et fald på 193.000 kr. fra 2015. Det skyldes primært forventede lave høstudbytter og lave afregningspriser på korn, der ventes at falde ca. 12. pct. i forhold til 2015. Spisekartofler og sukkerroer falder ligeledes. Derudover er der indregnet et finansielt kurstab på 56.000 kr. Raps forventes at stige med et par procent.

Priserne på korn forventes i 2017 og 2018 at komme op på et lidt højere niveau end i 2016, men stadig lavere end i 2015. Kornafgrøderne forventes at stige 5-6 pct. i forhold til 2016, mens raps forventes at falde en smule. Kartofler holdes stort set uændret, mens sukkerroer forventes at falde op til 8-9 pct. både i 2017 og 2018.

I tabel 25 vises produktionsomfang og hovedresultaterne for alle planteavlsbedrifter. I Bilag 2 er der redegjort for datagrundlaget for de regnskaber i 2015, der danner udgangspunkt for prognosen. Den "gennemsnitlige planteavlsbedrift", der indgår i nærværende analyse, omfattede i 2015 et dyrket areal på 212 ha - heraf var 89 ha. forpagtet. Gennemsnitsbedriften har 144 ha. med korn, 20 ha. med raps, 10 ha. med frø, 18 ha. med kartofler og/eller fabriksroer og 20 ha. med andre afgrøder.

For 2015 indgår der realiserede kurstab på i alt 56.000 kr. Realiserede kursgevinster og kurstab opdeles i positioner i finansaktiver (typisk renteswaps) og gæld (typisk lån i fremmed valuta, f.eks. CHF). I nærværende prognose er der for 2015 indregnet et realiseret kurstab på gæld på 24.000 kr., og et realiseret kurstab på finansaktiver på 32.000 kr., mens der indgår neutrale forventninger for 2016, 2017 og 2018.

Tabel 25 viser, at der fra 2015 til 2016 forventes en nedgang i bruttoudbyttet på 270.000 kr., som langt overvejende stammer fra mark. Alle andre indtægter og udgifter ligger samlet på et uændret niveau, med undtagelse af det nævnte realiserede kurstab i 2015. Faldet i driftsresultatet fra 2015 til 2016 er derfor på 212.000 kr. Hertil kommer også en værdiregulering på lagerbeholdninger, der på grund af de faldende afregningspriser på korn bliver negativ med 65.000 kr. Denne regulering slår igennem på driftsresultatet efter ejerløn mv.

Tabel 25: Resultatopgørelse og nøgletal - gns. pr. planteproducent, 1.000 kr.

	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Antal bedrifter, vejet	2.492	2.400	2.350	2.300	2.250
Hektar	211	212	217	223	228
1.000 kr.					
Bruttoudbytte	3.414	3.003	2.735	3.173	3.259
- heraf mark	2.928	2.503	2.233	2.665	2.746
Stykomkostninger	-1.012	-924	-915	-963	-995
- heraf mark	-902	-810	-808	-842	-872
Dækningsbidrag	2.402	2.079	1.820	2.210	2.264
- heraf mark	2.026	1.693	1.425	1.823	1.874
Kontante kapacitetsomkostninger	-1.256	-1.087	-1.098	-1.146	-1.182
Afskrivninger mm.	-457	-434	-439	-446	-452
Resultat af primær drift	689	558	282	619	630
Afkoblet støtte	526	510	513	523	525
Finansieringsudgifter i alt	-773	-748	-687	-729	-762
Driftsresultat	442	320	108	412	392
Heraf værdiændringer, besætning	-1	1	0	0	0
Heraf værdiændringer, mark	-75	-42	-65	45	1
Driftsresultat efter ejerløn mv.	226	69	-124	68	88
Likviditet før anlægsinvesteringer	768	518	515	457	571
Likviditetsoverskud/-behov	-491	-529	-557	-652	-566

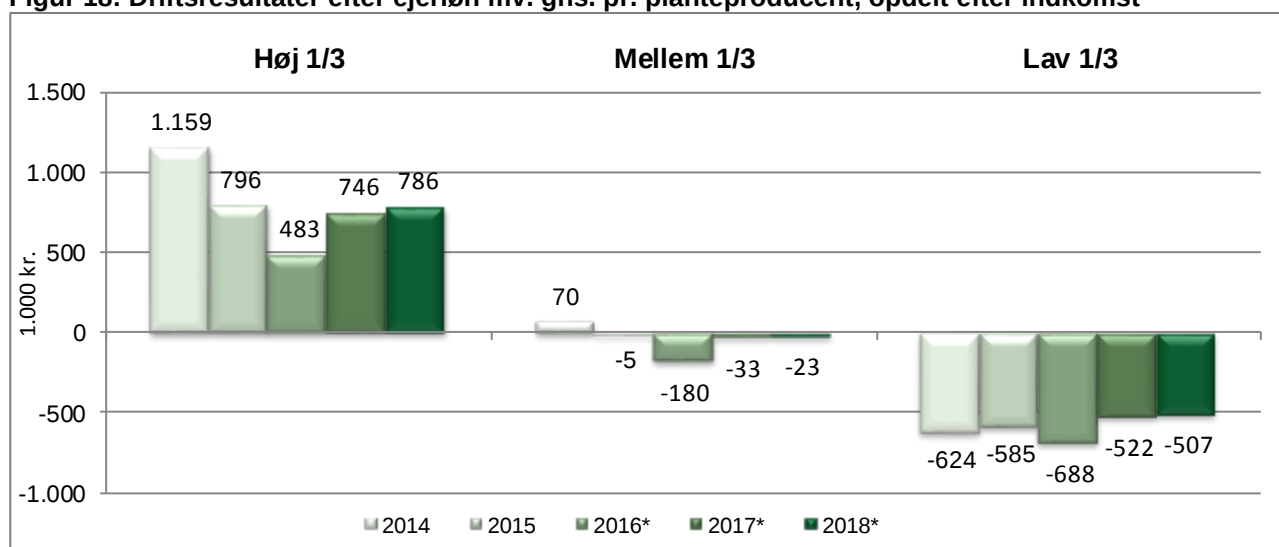
* 2015: Foreløbige resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES. "Driftsresultat efter ejerløn mv." jf. definition i Bilag 2.

Indkomstgrupper

Bag gennemsnitstallene i de foregående afsnit ligger der en stor spredning. I Figur 18 vises driftsresultatet sorteret efter højeste, mellemste og laveste tredjedel, og søjlerne viser driftsresultaterne efter ejerløn mv.

Den højeste tredjedel dyrkede 47 ha. mere end gennemsnittet i 2015 og opnåede et driftsresultat efter ejerløn mv., der var 727.000 kr. bedre end gennemsnittet. Fra 2015 til 2018 forventes den højeste tredjedel af bedrifterne at opnå et driftsresultat efter ejerløn mv., der er omkring 675.000 kr. bedre end gennemsnittet. Den laveste tredjedel af bedrifterne dyrkede 4 ha. mindre end gennemsnittet og opnåede et driftsresultat efter ejerløn mv., der var 654.000 lavere end gennemsnittet. Fra 2015 til 2018 ventes den laveste tredjedel at opnå et driftsresultat efter ejerløn mv., der er omkring 550.000 kr. lavere end gennemsnittet. Den mellemste tredjedel realiserede i 2015 et driftsresultat efter ejerløn mv. lige omkring nul, hvilket også forventes i 2017 og 2018.

Figur 18: Driftsresultater efter ejerløn mv. gns. pr. planteproducent, opdelt efter indkomst*

Nøgletal for indkomstgrupper

Tabel 26 viser en stor spredning i bedriftenes evne til at forrente bruttoudbytte og aktiver. Det ses af nøgletallene "Overskudsgrad" og "Afkastningsgrad", opdelt efter højeste, mellemste og laveste indkomstgruppe. Under de aktuelle prisforhold er det kun den bedste og mellemste tredjedel af bedrifterne, der bidrager positivt til forrentningen af bruttoudbytte og aktiver. Niveaulet er generelt lavt, især i 2016.

Tabel 26: Nøgletal efter indkomstgruppe – planteproducenter

Pct.	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Overskudsgrad, gns. alle	17,2	13,5	5,1	14,5	14,0
Højeste 1/3	28,0	24,5	17,5	25,0	24,3
Mellemste 1/3	14,3	10,5	0,4	11,0	10,5
Laveste 1/3	-3,0	-2,7	-13,0	-1,2	-1,2
Afkastningsgrad, Landbrug, gns. alle	1,7	1,2	0,4	1,4	1,3
Højeste 1/3	3,2	2,6	1,6	2,6	2,6
Mellemste 1/3	1,2	0,9	0,0	1,0	1,0
Laveste 1/3	-0,2	-0,2	-0,9	-0,1	-0,1

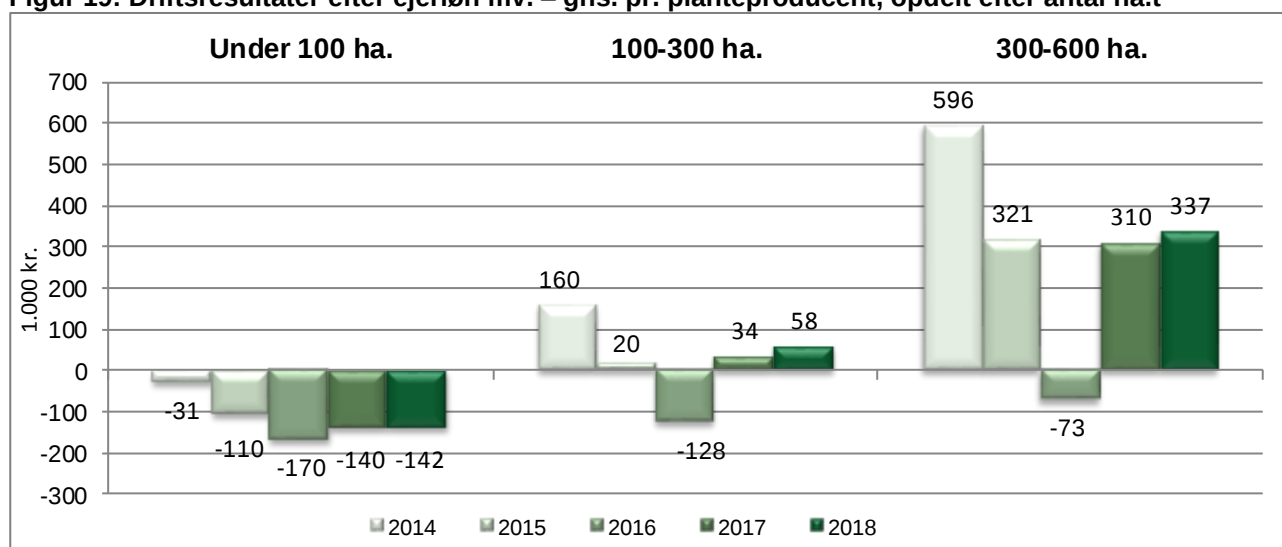
* 2015: Foreløbige resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES

Størrelsesgrupper

De mindste bedrifter ventes at få et gennemsnitligt driftsresultat efter ejerløn mv. i perioden 2015–2018 på ca. minus 140.000 kr. pr. år. De største bedrifter opnår et gennemsnitligt driftsresultat for perioden 2015–2018 på plus ca. 225.000 kr.

De tidligere omtalte effekter fra lave korn- og rapsudbytter og lave priser på korn slår markant kraftigere igennem på de store ejendomme end på de mindre ejendomme. Det skyldes blandt andet forskelle på afgrødesammensætningen. De store ejendomme forventes at hente 84 pct. af bruttoudbyttet fra marken, mens de mindre ejendomme henter 69 pct. af bruttoudbyttet herfra. Samtidig består 37 pct. af bruttoudbyttet fra marken på de mindre ejendomme af gartneriafgrøder, som ikke rammes af udbytte- og prisfald på korn. Gartneriafgrøder udgør kun 6 pct. af bruttoudbyttet på de store ejendomme. De mindre ejendomme profiterer således på en større spredning i produktporteføljen.

Figur 19: Driftsresultater efter ejerløn mv. – gns. pr. planteproducent, opdelt efter antal ha.t

Nøgletal for størrelsesgrupper

Tilsvarende er der stor forskel på nøgletallene i forhold til bedriftens størrelse. Det kommer til udtryk i nøgletallene "Overskudsgrad" og "Afkastningsgrad", opdelt efter bedriftenes størrelse. Under de forventede pris- og udbytteforhold i 2016 forventes de mindre bedrifter hverken at kunne skabe en positiv forrentning af bruttoudbytte eller anvendte aktiver.

Tabel 27: Nøgletal efter størrelsesgruppe – planteproducenter

Pct.	Antal					
	2015	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Overskudsgrad, gns. alle	2.400	17,2	13,5	5,1	14,5	14,0
Under 100 ha.	350	8,0	2,3	-3,8	1,5	1,1
100-300 ha.	1.600	16,4	13,4	4,5	14,7	14,3
300-600 ha.	400	20,2	15,8	7,9	17,2	16,6
Afkastningsgrad, Landbrug, gns. alle	2.400	1,7	1,2	0,4	1,4	1,3
Under 100 ha.	350	0,8	0,2	-0,3	0,1	0,1
100-300 ha.	1.600	1,5	1,1	0,3	1,2	1,2
300-600 ha.	400	2,2	1,7	0,8	1,8	1,8

* 2015: Foreløbige resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES.

Følsomhed

For at vurdere prognosernes følsomhed over for centrale parametre, er der gennemført en følsomhedsanalyse, hvor konsekvenser af ændring i afgrødepriser og rente er beregnet. Der er opstillet scenarier for de forventede mest sandsynlige salgspriser på afgrøder og for renteutviklingen. Beregningerne er gennemført på de tidligere anvendte størrelsesgrupper for prognosen i 2017. I Tabel 28 ses det, hvordan driftsresultatet efter ejerløn mv. bevæger sig i forhold til prognosens centrale forudsætninger for priser på hvede og byg samt renten.

Der er altid usikkerhed om både priser og udbytter, og det er derfor altid væsentligt at forholde sig til følsomhed i prognoserne. Det er samtidig vigtigt at sikre sig mod yderligere prisfald på afgrøderne ved at konsolidere og kun investere i aktiver, der giver et positivt afkast, som står mål med risikoen.

Især for bedrifterne i den største gruppe mellem 300 og 600 ha. er udsvingene ved følsomhedsberegningerne markant større for udsving i kornpriserne end for udsving i renten.

For de mindste bedrifter på op til 100 ha. er forskellen mellem udsving i kornpriserne og renten forholds-mæssigt mindre, primært fordi de store bedrifter har en langt større andel af bruttoudbyttet placeret på korn-produkterne, fremfor de mindre bedrifters større andel af specialprodukter.

En højere kornpris på 10 kr. pr. hkg. vil medføre en forøgelse af driftsresultatet efter ejerløn mv. på 850 kr. pr. ha. for alle dyrkede ha., mens forøgelse af driftsresultatet efter ejerløn mv. for de mindste bedrifter kun vil være 320 kr. pr. ha. Samme forhold vil gøre sig gældende ved prisfald.

Tabel 28: Ændring i driftsresultat pr. planteproducent ved ændring i priser og renter, 2017*

1.000 kr.	Under 100 ha.	100-300 ha.	300-600 ha.
Driftsresultat	142	387	669
Driftsresultat efter ejerløn mv.	-140	34	310
Hvede og byg 15 kr./hkg. lavere	-48	-138	-317
Hvede og byg 10 kr./hkg. højere	32	92	211
Renter ca. 0,50 pct.point højere**	-34	-71	-155
Renter ca. 0,25 pct.point lavere**	16	36	77

* Pris- og renteutsvingene er valgt ud fra et sandsynlighedsinterval, der ventes at opfange ca. 2/3 af prisbevægelserne. Som i det centrale skøn er pris-/renteprognosen et udtryk for den forventede gennemsnitligt handlede pris/rente, og ikke højest/lavest pris/rente.

** Der forudsættes et parallelskifte på variable lån, uanset løbetid og underliggende aktiver, mens den lange rente fastholdes.

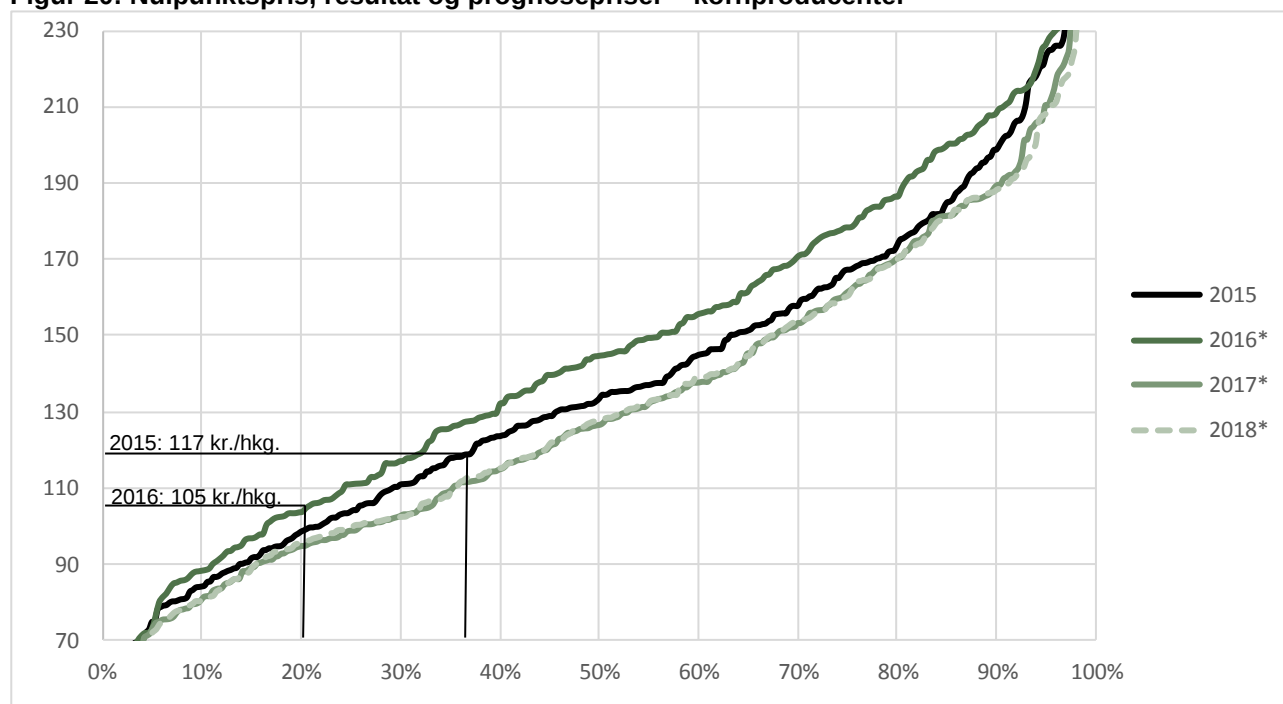
Nulpunktspris, resultat - kornproducenter

I figuren nedenfor vises nulpunktsprisen for hele prognoseperioden. De anvendte nulpunktspriser vedrører hele bedriften, dvs. også markdriften og andre landbrugsaktiviteter. Nulpunktspriserne er defineret i Bilag 2 og beregnes ud fra de i prognosen anvendte forudsætninger for omkostningerne. Ved at sammenholde med forventede prognosepriser ses, hvor stor en del af bedrifterne, der har en nulpunktspris hhv. over og under prognosepriserne.

Ikke overraskende ligger nulpunktspriskurven relativt højt i 2016 med de skønnede lave afgrødeudbytter på korn og raps. Holder forudsætningen om en lavere pris på korn i 2016 end i 2015 vil andelen af bedrifter, der kan opnå et positivt resultat, været relativt begrænset. Bedre ser det ud i prognoseårene 2017 og 2018, hvor der forventes højere udbytter, og samtidig skønnes der lidt højere priser end i 2016. Figuren viser dog, at der fortsat vil være mange bedrifter, der ikke tjener penge på deres produktion, men at andelen er faldende.

Tabel 29 viser nulpunktspriserne fordelt på indkomstgrupper, hvoraf der fremgår, at det kun er den højeste tredjedel og givetvis de mest effektive bedrifter i mellemgruppen, der pt. tjener penge på produktionen af korn.

Figur 20: Nulpunktspris, resultat og prognosepriser – kornproducenter

Figur 29: Nulpunktspris, resultat - kornproducenter, indkomstgrupper

	2013	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Laveste 1/3	99,3	92,6	91,9	96,3	87,6	87,6
Mellemste 1/3	146,9	141,0	133,9	143,7	126,5	126,7
Højeste 1/3	201,4	188,5	188,2	197,8	181,9	180,9

Aktiver, gæld og investering

For den gennemsnitlige heltidsplanteavlsbedrift forventes der en positiv likviditet før investering på 515.000 kr. i 2016. Dette skal sammenholdes med, at afskrivningerne i gennemsnit er på ca. 450.000 kr. om året i prognoseperioden fra 2016 – 2018. I investeringerne på et niveau omkring 1,1 mio. kr. indgår, at den gennemsnitlige planteavlsbedrift udvides med ca. 5 ha. om året, hvoraf ca. 40 pct. af arealet forpagtes. Der er derfor kun et beskedent overskud til at investere mere end afskrivningerne, med mindre der kan optages yderligere lån. Konsekvensen af dette kan blive, at det er vanskeligt at opretholde produktionsapparatet på nuværende niveau for gennemsnitsbedriften, når de samlede investeringer stagnerer, og produktionsomfanget samtidig stiger.

For de mindre planteproducenter med op til 100 ha. forventes gælden pr. ha. at ligge stabilt omkring 110.000 – 115.000 kr. i hele prognoseperioden. Samlet set forventes gælden for denne gruppe at stige med 0,8 mio. kr. pr. bedrift. For de store bedrifter på over 600 ha. forventes gælden pr. ha. at ligge på 85.000 – 95.000 kr., og samlet set forventes gælden at stige med 6,6 mio. kr. pr. bedrift.

Den bedste tredjedel af bedrifterne målt ud fra driftsresultatet forventes at have en gæld pr. ha. i prognoseperioden på omkring 85.000 kr., og den samlede gæld forventes at stige med omkring 2,5 mio. kr. pr. bedrift. De mindste bedrifter med op til 100 ha. forventes at have en gæld pr. ha. i prognoseperioden på omkring 100.000 kr., og den samlede gæld forventes at stige med 1 mio. kr. pr. bedrift.

Tabel 30: Aktiver, gæld, egenkapital og investeringer pr. heltidsbedrift

1.000 kr.	2014	2015	2016*	2017*	2018*
Fast ejendom	23.320	22.174	22.631	23.103	23.585
Landbrugsaktiver i alt	34.722	32.591	33.089	33.613	34.154
Aktiver i alt	39.275	36.674	37.354	38.067	38.802
Realkreditlån	-15.397	-14.157	-14.582	-15.079	-15.510
Bank-/sparrekasselån	-1.636	-1.269	-1.307	-1.307	-1.390
Gæld i alt	-20.848	-18.574	-19.131	-19.783	-20.349
Gæld pr. ha	-99	-87	-88	-89	-89
Egenkapital**	14.248	14.020	13.914	13.739	13.667
Investeringer i alt	-1.259	-1.047	-1.072	-1.110	-1.137
Nøgletal, pct.					
Soliditetsgrad	36,0	38,0	37,2	36,1	35,2

* 2015: Foreløbige resultater. 2016-2018: Prognose fra SEGES. I prognoseperioden forudsættes det, at ejendomspriserne følger den generelle inflationsudvikling.

** Indtil 2009 er soliditetsgraden lig 100 minus gældsprocent. Fra 2009 er hensættelser til skat fratrasket egenkapitalen..

Bilag 1: Prisforventninger og forudsætninger

Indkomstprognosen for 2016-2018 bygger blandt andet på forudsætningerne gengivet i tabellen nedenfor.

Tabel A: Prisforventninger**

	Gns. 2004-2013	2014	2015	2016*	"Normalår" *
Hele landbruget	101	98	94	91	-
Mælkeproducenter	103	107	93	87	-
Svineproducenter	102	96	92	94	-
Planteproducenter	103	98	100	103	-
Mælkepris (kr./kg. standard mælk)	2,42	2,98	2,34	2,11	2,55
Mælkepris (kr./kg. økologisk)	2,94	3,53	3,22	3,33	3,35
Mælkeydelse pr. ko, konv. (stigning i pct. pa.)	-	4,50	4,00	0,50	-
Mælkeydelse pr. ko, øko. (stigning i pct. pa.)	-	4,50	4,00	2,00	-
Oksekød – ældre køer (281-300)	14,94	17,74	18,75	17,51	17,31
Svinekød (kr./kg.)	10,07	10,93	9,95	10,21	11,00
30 kg beregnet smågris (kr./stk.)	349	376	341	354	382
7 kg beregnet smågris (kr./stk.)	203	221	197	212	231
Grise pr. årsso	-	30,6	31,4	32,1	-
Foderhvede (kr./hkg.)	117	126	117	105	112
Foderbyg (kr./hkg.)	115	119	118	100	109
Foderbyg, økologisk (kr./hkg.)	-	195	184	209	210
Maltbyg (kr./hkg.)	101	135	130	121	124
Raps (kr./hkg.)	244	263	261	266	250
Kartofler, konsum (kr./hkg.)	-	100	155	153	155
Soyaskrå (kr./hkg.)	212	298	286	277	270
A-bl. 16 pct., økologisk	317	314	300	315	315
C-bl. 30 pct., økologisk	401	412	424	438	440
Foderhvede (kr./hkg.)	127	134	125	116	127
Foderbyg (kr./hkg.)	126	130	127	116	124
Foderbyg, økologisk (kr./hkg.)	-	209	209	234	225
Rapsskrå (kr./hkg.)	180	192	196	198	190
Gødning (indeks)	161	197	185	165	180
Dieselolie (øre/l)	502	619	522	459	550

* Prognose fra SEGES og Landbrug & Fødevarer. "Normalår" jf. definition i Bilag 2.

Prisprognosen udtrykker forventningerne til den gennemsnitligt handlede pris for alle mængder; spot, kontrakt og internt på bedrifterne.

** Priserne er plus efterbetaling og minus diverse produktionsafgifter.

Prognoserne offentliggøres næste gang:
Tirsdag den 17. januar 2017

Af konkurrenceretlige årsager er prisprognoserne for 2017 udeladt. Disse indgår dog fortsat i Landskalkuler i Ø90, i Mark Online og DMS. Udvalgte abonnenter til Landbrugsinfo har dog adgang til prognoserne for 2017 direkte i www.farmtal.dk.

Bytteforhold

Landbrugets bytteforhold har været nogenlunde stabilt og støt stigende fra foråret 2009 til efteråret 2013. Derefter har bytteforholdet været faldende. I 2014 var bytteforholdet især negativt påvirket af faldende salgspriser for afgrøder og svinekød. I 2015 er bytteforholdet faldet yderligere som følge af et lavere salgsprisindeks, især påvirket af svinekød og mælk, mens købsprisindekset var nogenlunde uændret. Bytteforholdet er faldet lidt yderligere i de første måneder af 2016, men er steget fra 2. kvartal og ventes at stige yderligere frem mod 2018.

Salgspriser

Korn

Den seneste opgørelse for den globale kornhøst for 2016/17 viser et mindre fald. Til gengæld ventes det, at det samlede forbrug vil stige med ca. 4 mio. tons. Det samlede lager af korn er reduceret til ca. 20 mio. tons, hvilket svarer til lidt under 25 pct. af produktionen - fortsat store lagre. Landene omkring Sortehavet og Rusland har haft en særdeles god høst, hvorimod Frankrigs høst har været miserabel. Selvom høsten er mindre i Europa, vil det ikke umiddelbart betyde, at prisen vil stige, da der fortsat er rigelige kornmængder i verden.

Svinekød

En stærk eksport fra EU til Kina har resulteret i en opskrivning af prognosen, siden sidste prognose i maj. Indtil nu i år ligger de samlede EU slagtninger af svin ca. 2 pct. højere end året før. Det er dog fortsat forventningen, at EU slagtningerne i de kommende kvartaler vil begynde at vige i forhold til året før. På eksportmarkederne udenfor EU er der til gengæld udsigt til øget priskonkurrence fra amerikansk og brasiliansk svinekød. En øget kinesisk svineproduktion fremadrettet kan også medvirke til fald i EU eksporten af svinekød til Kina i 2017. Dette har samlet set hævet prognosen for 3. kvartal med 0,75 kr./kg. og 4. kvartal med 0,50 kr./kg. Den samlede opskrivning for hele 2016 har været på 0,33 kr./kg. Der har ligeledes været en opskrivning af prognosen for de to første kvartaler i 2017 på 0,25 kr./kg.

Oksekød

Priserne ultimo august 2016 for samtlige kategorier ligger lavere end samme tidspunkt sidste år. Udbuddet er rigeligt i forhold til efterspørgslen i Danmark såvel som i EU, hvorfor priserne her også er lavere ultimo august 2016 i forhold til sidste år. De lavere priser skyldes pres på markedet grundet lave mælkepriser, hvilket giver mange slagtninger af køer og kvier. Det kan forventes, at priserne på kort såvel som langt sigt vil være lavere og måske endda falde markant afhængigt af, hvor stor en andel af mælkeproducenterne, der vil gøre brug af støtte til reduceret mælkeproduktion. Såfremt en stor andel af mælkeproducenterne gør brug af ordningen, vil vi se et stort pres på markedet. Det forventes, at priserne i 2016 vil være lavere end i 2015.

Mælk

Mælkemarkedet har været præget af ubalance mellem udbud og efterspørgsel, hvor udbuddet har været væsentlig større end efterspørgslen. Det har medført et lavere prisniveau i 2016 end i 2015. Over sommeren 2016 er der opstået større balance i markedet, og mælkepriserne er begyndt at stige internationalt. Prognosen forudsætter en gradvis stigning i mælkeprisen gennem resten af 2016 og 2017. Stigningen vil dog være afmålt på grund af store lagre, moderat efterspørgsel og frigivne mælkekvote i EU.

Købspriser

Foder

Sojaskrå, som har stor betydning for foderomkostningerne, har haft et stabilt prisniveau målt i kroner. Sojaprisen har inden for de seneste 12 måneder svinget i intervallet 270-280 kr., og de nuværende priser er omkring 280 kr. pr. hkg. Den sidste opgørelse vedr. produktion og forbrug viser ingen store udsving. De globale lagre ligger fortsat på omkring 72 mio. tons. Der kan komme nogle små ændringer hen over årsskiftet afhængig af, hvordan høstforventningerne på den sydlige halvkugle udvikler sig, men ellers forventes der stabile priser langt ind i 2017.

Gødning, bekæmpelsesmidler mv.

Prisen på handelsgødning er faldet over sommeren 2016, og intet tyder på, at prisen vil stige i løbet af efteråret. Generelt er prisen på kvælstof afhængig af naturgasprisen og produktionsomkostningerne. I skrivende stund tyder intet på, at gaspriserne stiger – på trods af at slutdatoen for produktion af nordsøgas er kendt. Bytteforhold mellem afgrøder og gødning er igen blevet udlignet. Det forventes, at priserne på bekæmpelsesmidler vil være nogenlunde stabile på 2016-niveauet i hele prognoseperioden. Priserne på reparation og vedligeholdelse samt tjenesteydelser forventes generelt at følge den almindelige pris- og lønudvikling.

Konjunktur og renter

Hovedscenariet for prognosen er en moderat, positiv vækst i den globale økonomi i hele prognoseperioden, dog med risiko for let aftagende vækst. Der er ingen udsigt til inflation, som ligger over de væsentligste centralbankers målsætninger, i særdeleshed ikke i Europa, hvor deflation fortsat kan blive et tema.

USA har hævet renten, og yderligere renteforhøjelser i løbet af 2016 og 2017 kan ikke udelukkes. Baggrunden er især et stærkt arbejdsmarked og ønsket om en normalisering af rentemarkedet. Vi forventer, at størrelsen af de samlede renteforhøjelser i denne cyklus bliver beskeden, da de indledes sent i konjunkturforløbet, og da der ikke er tegn på inflation. Der er spæde tegn på, at en vækstafmatning er indledt.

I Kina aftager væksten fortsat, men økonomien styres stramt for at undgå en hastig vækstnedgang. Det ventes, at staten formår at styre økonomien ned i retning af 4-6 pct. i de nærmeste år. De største risici i kinesisk økonomi er aftagende eksportvækst, overbygning samt et skrøbeligt kreditmarked. Japan kæmper mod afmatning trods en voldsom ekspansiv pengepolitik.

Den Europæiske Centralbank (ECB) stimulerer vækst og inflation med lave renter, opkøb af værdipapirer og rigelig likviditet. Svag vækst og en lurende gældskrise i Europa skaber fortsat usikkerhed. Kronen er stærk, og der ventes nogenlunde ro om de danske valutaeserver og danske renter.

Tabellen nedenfor viser, hvilke renteforudsætninger fremskrivningen og prognosen bygger på.

Tabel B: Renter inkl. bidrag mv.

	2014	2015*	2016*	2017*	2018*	"Normalår" *
Realkredit, fast, dkr.	3,74	3,64	3,59	3,69	3,84	4,50
Realkredit, flex, dkr.	1,98	1,45	1,50	1,55	1,58	2,70
Realkredit, flex, euro	1,91	1,55	1,58	1,62	1,68	2,60
Finanslån, valuta	5,78	5,46	5,51	5,56	5,59	6,25
Kassekredit, dkr.	7,44	6,52	6,57	6,62	6,65	7,75
Banklån, dkr	5,82	5,39	5,34	5,44	5,59	6,25

* Prognose fra SEGES

Bilag 2: Datamateriale og definitioner

Datamateriale

Udarbejdelsen af prognosen sker ud fra historiske regnskabsresultater samt forventede ændringer i produktion, effektivitet, købs- og salgspriser, investeringer og finansielle forhold m.v.

Prognosen er baseret på de foreløbige vejede 2015 regnskabsresultater fra økonomidatabasen. Regnskabsresultaterne er repræsentative for hele landbruget, idet de er vejede op til det samlede antal landbrugsbedrifter, der var i 2015 i Danmark i henhold til Danmarks Statistisk landbrugstælling.

Bedrifterne, der indgår, skal være på mindst 10 ha, eller værdien af et 'standardoutput' (omsætning) skal være på mindst 15.000 euro. Årsrapporten skal derudover indeholde privatøkonomiske data. Kun kalenderårsbedrifter indgår i 2015 resultaterne. For at være defineret som et landbrug skal mindst halvdelen af omsætningen stamme fra landbrugsproduktionen.

Indkomstprognoserne for 2016-2018 er lavet på baggrund af regnskaberne i DLBR's økonomidatabase for 2015 samt prognoser for salgs- og købspriser, hvor baggrunden for prognoserne fremgår ovenfor.

Analysen vedrører heltidsbrug. Et heltidsbrug er defineret som et brug, hvor årets produktion kræver en arbejdsindsats, der er på mindst 1.665 normtimer. Heltidsbrug står for ca. 85 pct. af den samlede landbrugsproduktion.

I de foreløbige vejede resultater for 2015 indgår 5.300 regnskaber, der er vejede op til 29.000 landbrugsbedrifter. Af disse bedrifter er de 4.100 heltidsbedrifter, der er vejede op til 10.800 bedrifter.

Klassifikationen af bedriftstyper (Planteavl, kvæg, svin, pelsdyr, fjerkræ) er baseret på EU's standarder om dette. Grundprincippet er, at mindst 50 pct. af omsætningen skal komme fra en bestemt driftsgren, for at bedriften tilhører denne driftsgren. Ved enkelte tabeller indenfor de respektive driftsgrene, kan der være foretaget yderlige afgrænsning af grupperne.

Tabel vedrørende gæld og aktiver for hele sektoren er for 2015 baseret på Danmarks Statistiks offentliggjorte foreløbige regnskabsresultater for 2015, sammenholdt med data fra ØDB.

Kvæg

Bedrifterne, der indgår, har en standardomsætning på mindst 50 pct. fra kvæg og grovfoderproduktion. Derudover skal 50 pct. af bruttoudbyttet, kvæg stamme fra mælkeproduktionen. I de foreløbige vejede resultater for 2015 indgår 1.800 regnskaber, der er vejede op til at repræsentere 3.200 landbrugsbedrifter. Der er anvendt følgende grupperinger:

- Konventionelle med 100-200 årskøer: 800 regnskaber, der er vejede op til 1.250 bedrifter
- Konventionelle med 300-400 årskøer: 100 regnskaber, der er vejede op til 200 bedrifter
- Økologer med 100-200 årskøer: 100 regnskaber, der er vejede op til 200 bedrifter

Svin

Bedrifterne, der indgår, har en standardomsætning på mindst 50 pct. fra svineproduktionen. I de foreløbige vejede resultater for 2015 indgår 1.143 regnskaber, der er vejede op til at repræsentere 2.570 landbrugsbedrifter. Der er anvendt følgende grupperinger:

- Slagtesvineproducenter med 2.000-7.000 slagtesvin: 177 regnskaber
- Slagtesvineproducenter med 7.000-12.000 slagtesvin: 108 regnskaber

- Slagtesvineproducenter med mere end 12.000 slagtesvin: 53 regnskaber
- Smågriseproducenter med 200-750 årssøer: 156 regnskaber
- Slagtesvineproducenter med mere end 750 årssøer: 77 regnskaber

Planter

Bedrifterne, der indgår, har en standardomsætning på mindst 50 pct. fra planteproduktionen. I de foreløbige vejede resultater for 2015 indgår 700 regnskaber, der er vejede op til at repræsentere 2.400 landbrugsbedrifter. Der er anvendt følgende grupperinger:

- 0-100 ha.: 130 regnskaber, der er vejede op til 350 bedrifter
- 100-300 ha.: 550 regnskaber, der er vejede op til 1.600 bedrifter
- 300-600 ha.: 130 regnskaber, der er vejede op til 400 bedrifter

Den "gennemsnitlige planteavlbedrift", der indgår i nærværende analyse, omfattede i 2015 et dyrket areal på 200 ha - heraf var ca. 70 ha. forpagtet. Gennemsnitsbedriften har 131 ha. med korn, 17 ha. med raps, 11 ha. med frø, 20 ha. med kartofler og/eller fabriksroer og 21 ha. med andre afgrøder.

Definitioner

Afkastningsgrad, landbrug:
$$\frac{\text{Resultat af primær drift} + \text{EU-støtte} + \text{nettoforpagtning} + \text{ejer aflønning}}{\text{gns. landbrugsaktiver}} \times 100$$

Udtrykker virksomhedens evne til at forrente de anvendte landbrugsaktiver.

Bytteforhold: Bytteforholdet beskriver udviklingen i producenternes salgspriser i forhold til deres købspriser. Der tages udgangspunkt i gennemsnittet af de månedlige observationer i årene 2010-2012, som angives med indeks 100. En værdi over 100 betyder, at bytteforholdet er bedre end gennemsnittet af 2010-2012 og vice versa.

$$\text{Bytteforhold} = \frac{\text{Salgsprisindeks}}{\text{Købsprisindeks}}$$

Indeksene for salgs- og købspriserne er vægtede ud fra de enkelte salgsprodukters og omkostningsarters gennemsnitlige andel i årene 2010-2012 af henholdsvis den samlede omsætning og de samlede omkostninger. Der er kun medtaget indtægter og omkostninger, der er en del af resultat af primær drift plus afkoblet EU-støtte. Udviklingen i renteniveauet påvirker således ikke bytteforholdet.

Driftsresultat efter ejerløn mv.: Der foretages en justering af resultatopgørelsens "Driftsresultat" ved at fratrække ejerfamiliens løn og korrigere for værdiændring på stambesætning. Korrektionen for værdiændring foretages, da stambesætning er et aktiv, og derfor ikke bidrager til det driftsmæssige resultat. Ved at fratrække ejerfamiliens løn fra "Driftsresultatet" fremkommer et resultat, hvor alle indsatsfaktorer er aflønnet, bortset fra egenkapitalen. "Driftsresultat efter ejerløn mv." er således et udtryk for, hvor meget der er tilbage til at forrente egenkapitalen. Samtidig er "Driftsresultat efter ejerløn mv." sammenlignelig med driftsresultatet i en selskabskonstruktion, hvor al indsat arbejdskraft indgår i resultatopgørelsen.

Ejerløn: Der anvendes en beregnet ejerløn som approksimation for aflønning af ejerens arbejdsindsats. Beregningen er baseret på virksomhedens normtimeantal, lønudgifter til medarbejdere, udgifter til maskinstation samt ejerens indkomst uden for landbruget.

Investeringskvote: $\frac{\text{investeringer i alt}}{\text{Aktiver i alt}} \times 100$

Udtrykker investeringsniveauet i forhold til produktionsapparatets størrelse.

Likviditet før anlægsinvesteringer: Årets resultat minus private udtræk minus tilbageførsel plus/minus ændring i beholdninger og besætning.

Likviditetsoverskud/-behov: Årets resultat minus private udtræk minus tilbageførsel plus/minus ændring i beholdninger og besætning minus faktiske investeringer.

Normalår: Et normalår tager udgangspunkt i anslåede konjunktturneutrale priser, der læner sig op ad et gennemsnit for de sidste 5 år i OECD/FAO's ti-årige prisprognoser, som de fremgår af Agricultural Outlook. Der foretages endvidere en korrektion i henhold til valuta, den skønnede inflationsudvikling samt tilpasning til danske markedsforhold.

Nulpunktspris, resultat: I denne publikation anvendes nulpunktspris, resultat som en pendant til det viste "Driftsresultat efter ejerløn mv.", hvor alle inputfaktorer er aflønnet, bortset fra egenkapitalen. Nulpunktspris, resultat er således den pris, der som minimum skal til for at dække de samlede omkostninger, herunder stykomkostninger, kapacitetsomkostninger, afskrivninger, finansielle omkostninger (faktisk finansieringsrente), ejeraflønning samt modregning for salg af andre produkter end hovedproduktet.

De anvendte nulpunktspriser i denne publikation vedrører **hele** bedriften, og adskiller sig herved fra en driftsgrensanalyse. Det vil sige, at aktiviteterne i både stald, mark og andre landbrugsaktiviteter indgår i beregningen. Hvis nulpunktsprisen for hovedproduktet ligger under markedsprisen, er økonomien på virksomheden under normale omstændigheder holdbar.

Overskudsgrad, landbrug: $\frac{\text{Resultat af primær drift+EU-støtte+nettoforpagtning+ ejeraflønning}}{\text{Bruttoudbytte,inkl.intern omsætning}} \times 100$

Udtrykker virksomhedens evne til at forrente omsætningen.

Soliditetsgrad: $\frac{\text{Egenkapital ultimo}}{\text{Aktiver i alt,ultimo}} \times 100$

Udtrykker hvor solidt et kapitalgrundlag virksomheden har i forhold til gældsforpligtelserne.

SEGES P/S skaber løsninger til fremtidens landbrugs- og fødevareerhverv. Vi udvikler forretningsmuligheder og serviceydelser i tæt samarbejde med vores kunder, forskningsinstitutioner og virksomheder over hele verden.

SEGES P/S	W	seges.dk
Agro Food Park 15	T	+45 8740 5000
DK 8200 Aarhus N	E	info@seges.dk

